

*Literárny
miestopis
okolía Košíc*

Elena Kolivošková

ISBN 80 - 88687- 20 - 9

Namiesto úvodu

„Vy bibliografi ste veľmi suchopárni, viac fantázie by Vám neuškodilo“, dostalo sa mi kritiky od môjho kolegu knihovníka. V prvom momente som sa chcela veľmi uraziť. Keď som potom zauvažovala nad bibliografickým životom, prišla som na to, že je niečo pravdy na jeho tvrdení. Na tomto mieste by si vážený čitateľ čakal seriózny úvod. Nestane sa tak, aby som dokázala, že nie som až taká „suchopárna“, namiesto úvodu ponúkam príbeh zrodu tejto bibliografie.

Už pred rokmi som sa zahrávala s myšlienkou, spracovať bibliografiu beletristických diel, ktoré sa vznikom, dejom alebo inak, viažu k okresu. Myšlienku som odsúvala, ale neustále sa mi vracala. „Nebudem mať dosť materiálu“, rozmýšľala som nahlas.

„K čomu?“ opýtal sa ma kolega knihovník. Po vysvetlení sa niekde stratil, a po chvíli mi doniesol zo svojej súkromnej zbierky útlú, nenápadnú knižôčku. „Začni týmto“, a tak som začala. Knižka bola poznačená vekom, už v druhej väzbe a bolo vidno, že prešla mnohými rukami. Jej názov znel: Východoslovenské povesti z dávnych liet a napísal ju spisovateľ, publicista a učiteľ Michal Sekey (1886 - 1965). Bola vydaná v r. 1927 a stala sa základným kameňom, na ktorom som začala stavať. Môj kolega, duša dobrá, daroval ju do zbierky regionálnych tlačí Verejnej knižnice Jána Bocatia v Košiciach. A tak sa knižka udomácnila na polici študovne regionálnej literatúry, a mne priniesla inšpiráciu. Pôvodný pracovný názov bibliografie mal znieť Malý literárny miestopis. Bibliografických záznamov pribúdalo a slovo malý som z názvu vyčarkla. A čo tak, zaradiť tam aj literárne osobnosti? Tiež sa mi ich nazbieralo neúrekom. „Zaradím“, rozhodla som sa, ale len tých literátov, ktorí už nežijú a ich dielo je uzavreté. To preto, aby sa mi niektorí žijúci neurazili, že som ich v publikácii neuviedla. Keďže sa obce v súčasnosti intenzívne zaoberajú svojimi dejinami, siahla som aj po osobnostiach z minulých storočí, rodákoch, ale aj tých, ktorí v obciach a mestách okresu pôsobili, prípadne tam zomreli. Na jeden zaujímavý, verejnosti neznámy fakt ma upozornil Mgr. Štefan Eliáš, zo Štátneho oblastného archívu v Košiciach. A to síce na to, že v obci Svinica, podľa cirkevnej matriky zomrel významný rumunský básnik a jazykovedec Gheorghe Sincai (Sinkai, Juraj). Zaujali ma aj strastiplné roky, ktoré prežil Jonáš Záborský v Rankovciach, pôsobenie Pavla Horova v Čani, informácie, že maďarský spisovateľ Mór Jókai navštívil tento kraj, ďalší maďarský spisovateľ Zsigmond Móricz mal

manželku z Medzeva a možno málokto vie, že pedagóg, kazateľ reformovanej cirkvi, básnik historik Matej Lacko (Szepsi Laczko Máté), ako prvý na svete, pripravil z tokajského viniča samotok, ktorý sa dodnes pripravuje na základe jeho receptúry (svetoznáme tokajské víno). A veru máme aj biele panie, čarodejnice, čertov, ba aj chrabrych Rómov-obrancov hradu z Veľkej Idy.

O tom všetkom sa môžete dozvedieť, keď zalistujete v mojej bibliografii.

A teraz niekoľko suchopárnych informácií: základom bibliografie je abecedný zoznam lokalít. V texte sú iba stručné údaje o živote a tvorbe zaradených osobností a literatúra o nich. Pre lepšiu orientáciu som doplnila bibliografiu menným, predmetovým a geografickým registrom.

Slovo na záver:

Úprimne ďakujem všetkým, ktorí sa na vydaní tejto skromnej publikácie podieľali, recenzentov prosím o zhovievavú kritiku.

Elena Kolivošková

P.S.:

Ten kritický kolega-knihovník, je môj manžel, Mgr. Štefan Kolivoško.

Myslím si, že všetci bibliografi nie sú až takí suchopárni. Popustili by uzdu svojej fantázii, keby im krídla nepristrihovali mnohé okolnosti, okrem iného aj nedostatok financií na vydanie ich prác.

LITERÁRNY MIESTOPIS

O k o l i a K o š í c

Regionálna bibliografia
Elena Kolivošková

Verejná knižnica Jána Bocatia Košice
2001

ABOV

Literárne spracovanie

1

Rz 6541

ZAHUMŇANSKÁ, Mariška

Pišemko baboj [Kniha] / Mariška Zahumňanská. - Ďurkov : Marta Čiderová, 1999. - 111 s. – Poznámka k autorke: Autorkou knihy je Marta Čiderová, vystupujúca pod pseudonymom.

literatúra slovenská - život spoločenský - nárečia - Abov - príbehy

Situácie, príbehy a príhody, ktoré napísal sám život, prezentované v nárečí Abova.

1a

ZAHUMŇANSKÁ, Mariška: Ľapki, plétki, pripovetki. (Poznámka k autorke: Autorkou knihy je Marta Čiderová, vystupujúca pod pseudonymom).

Košice – Ďurkov, PONT – Náš kraj 2001. 213 s.

literatúra slovenská – nárečia – Abov horný – Lipovec – Herľany – Slanec – Svinica – Kamenica – pletky – klebietky – poviedky

BAČKOVÍK

2

ŠIDLO

V Bačkoviku uverejnili / Šidlo . In: Život dediny Sečovce. - Roč. 5, č. 20 (19.05.1956), s. 2.

poézia – Bačkovík

BENIAKOVCE

Literárne spracovanie

2a

DVOŘÁKOVÁ, ZDENKA – SZABÓ, Slavomír : Beniakovský kulak.

Košické listy, 3, 30.7.2001, č. 3, s.12 – 13. obr.2

povesti - Beniakovce

BOČIAR

Literárne spracovanie

3

Rz 171

VIETOR nad Bočiarom [Kniha]. - Košice : Krajské nakladateľstvo, 1962.-125 s.

Východoslovenské železiarne - výstavba - Košice - Košice-(okolie) - Bočiar – poviedky

BOHDANOVCE

Literárne osobnosti

Mihályi, Edmund (Ödön) – spisovateľ, statkár

* 5.4.1899 Lemešany (okr. Prešov)

+ 2.7.1929 Košice

Strednú školu absolvoval v Košiciach, vysokú v Budapešti a vo Viedni. R. 1919 sa usadil na otcovom majetku v Bohdanovciach. V začiatkoch jeho tvorby dominujú obrazy hrôz vojny, utrpenia a biedy. Okruh tém neskôr rozšíril o motívy vidieka, rodiny a osudov ľudí, jeho poézia je hlboko humanistická. Je aj autorom krátkych próz subjektívneho charakteru.

4

VARGA, Imre

Mihályi Ödön (1899-1929) / Imre Varga. In: Irodalmi Szemle. - Roč. 22, č. 3 (1979), s. 275-276.

Mihályi, Edmund - život – dielo

5

A 4266

MIHÁLYI, Edmund. In: Slovenský biografický slovník. IV.

zväzok M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 168.

Mihályi, Edmund - život - tvorba - údaje biografické

6

Rz 6002

A cseh/slovákiai

A cseh/slovákiai magyar irodalom lexikona 1918-1995. (Lexikón maďarskej literatúry v Česko/Slovensku 1918-1995.)

[Kniha]. - Bratislava : Madách-Posonium, 1997. - s. 217

Mihályi, Edmund - život – dielo

BOLIAROV

Literárne osobnosti

Očkai, Anton (Ocskay) – cirkevný spisovateľ, hodnostár

* 5.6.1795 Boliarov (okr. Košice-okolie)

+ 13.9.1848 Budapešť – Buda (Maďarsko)

Potomok starého zemianskeho rodu. Študoval v Košiciach a na univerzite v Pešti. Pôsobil v cirkevnej správe, bol členom učiteľského zboru filozofickej fakulty peštianskej univerzity. Od r. 1838 bol košickým biskupom. Autor príležitostných prejavov a básní, vydal 2 maďarské kroniky J. Podhradského.

7

A 4266

OČKAI, Anton (Ocskay). In: Slovenský biografický slovník. IV. zväzok M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 319.

Očkai, Anton - údaje biografické

BUKOVEC

Literárne spracovanie

8

DÉNES, György

A bukovci hegyek között. (V horách pri Bukovci) / György Dénes. In: Új Ifjúság. - Roč. 3, č. 68 (28.08.1954), s. 6.

poézia – Bukovec

BUZICA

pozri záznam č.215 a

Literárne osobnosti

Skalka, Ján (pôvod. Albert Ján Mertinko, potom Mészároš, obč. meno Vojtech Mládek)

pseud. : Ján Lôník, Ján Skalka, Š. Hámorník – učiteľ, dramatik, prozaik

* 9.5.1900 Spišské Vlachy

+ 7.6.1982 Bratislava

Po absolvovaní učiteľského ústavu pôsobil na viacerých miestach východného Slovenska (Hrišovce, Žakarovce, Vyšná Hutka, Buzica). Po oslobodení bol do roku 1956 dramaturgom Čs. rozhlasu v Košiciach, potom Čs. televízie v Bratislave. Ťažiskom jeho diela bola tvorba dramatická - početné rozhlasové, divadelné i televízne hry. Najúspešnejšie sú hry z ľudového prostredia (Kmotrovci, Košibovci a najmä Kozie mlieko). Písal aj drobné prózy. Knižne vyšli pod názvom Príbehy dneška. Popri pôvodnej tvorbe prekladal aj dramatickú literatúru.

9

(rvp)

Predstavujeme vám divadelného autora Jána Skalku : Autor "Kozieho mlieka" o svojej tvorbe a plánoch / (rvp) . In: Východoslovenská pravda. - Roč. 5, č. 281 (04.12.1949), s. 8.

Skalka, Ján – tvorba

10

PADO, Juraj

Rozhlasový autor Ján Skalka / Juraj Pado. In: Slobodný rozhlas. - Roč. 6, (1950), s. 1188-1189.

Skalka, Ján - tvorba rozhlasová

11

A 3596

FIRCÁKOVÁ, Kamila

MLÁDEK, Vojtech / Zost. Kamila Fircáková. In: Literatúra (1945-1961). I. zväzok. - Košice : ŠVK, 1972. - S. 169-172.

Mládek, Vojtech - Skalka, Ján - údaje biografické - tvorba – bibliografie

12

HLÁSIA sa Košice : Začiatok a rozvoj rozhlasu na východnom Slovensku. In: Večer. - Roč. 9, č. 85 (02.05.1977), s.2.

Mládek, Vojtech - Skalka, Ján - tvorba rozhlasová

13

A 4266

SKALKA, Ján. In: Slovenský biografický slovník. V. zväzok R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 270-271.

Skalka, Ján - Mládek, Vojtech - údaje biografické

ČAŇA

Literárne osobnosti

Horov, Pavol (vl. menom Horovčák) – učiteľ, básnik

* 25.5.1914 Bánovce nad Ondavou (okr.Michalovce)

+ 29.9.1975 Bratislava

Študoval v Bánovciach nad Ondavou, Moravanoch, na gymnáziu v Michalovciach a na učiteľskej akadémii v Bratislave. V roku 1935-1938 vyučoval na ľudovej škole v Čani, tu aj býval. Najprv na Richtárskej ulici v rodine Semanovcov, neskôr, keď sa oženil so svojou kolegyňou Hanákovou býval na ulici Osloboditeľov u Nagyovcov. V roku 1938-1944 učil na meštianskej škole v Michalovciach, od r. 1945 pôsobil v Čs. rozhlase v

Košiciach od r. 1948 ako riaditeľ. Pracoval ako šéfredaktor a neskôr riaditeľ vydavateľstva Slovenský spisovateľ. Bol tajomníkom Zväzu slovenských spisovateľov. Od roku 1964 sa venoval literárnej práci. Okrem rozsiahleho básnického diela sa pokúšal aj o prózu, napísal rad fejtónov pre rozhlas a článkov pre tlač. Patril aj medzi významných prekladateľov poľskej, bulharskej a ruskej poézie.

14

Rz 1569

SIROCHMAN, Ernest

Pavol Horov. Súpis literatúry [Bibliografia] / Zost. Ernest Sirochman. - Michalovce : Okresná ľudová knižnica, 1965. - 79 s.

Horov, Pavol - život - tvorba - bibliografie personálne

15

A 4266

HOROV, Pavol. In: Slovenský biografický slovník. II. zväzok. E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 384-385.

Horov, Pavol - Čaňa - údaje biografické

16

ZAMBOR, Ján. In: Portréty slovenských spisovateľov. - Bratislava : Univerzita Komenského, 1998. - S. 53-60.

Horov, Pavol - pôsobenie - Čaňa - portréty

ČEČEJOVCE

Literárne spracovanie

17

Rz 314

KLOC, Janko : Čierne dni. In: Almanach literárneho odboru Matice slovenskej v Košiciach. - Košice : Matica slovenská, 1928. - S. 44-59.

povedky - povstanie Františka Rákocziho II. - mor - Košice - Čečejevce - Medzev - Bankov (kaplnka) - texty

Poviedka o rodine veľmoža Pongráca, Rákocziho plukovníka z Košíc, zrade čečejevského zemana Liškaya. Dej sa odohráva v Košiciach, Čečejevciach, pri Medzeve a na Bankove (kaplnka).

DEBRAĎ

Literárne spracovanie

18

Rz 6696

SEKEY, Michal

KAPLIČKA svätého Ladislava / Michal Sekey. In: Východoslovenské povesti z dávnych liet. - Košice : Slovenská kníhtlačiareň, 1927. - S. 116-118.

kaplnky - svätý Ladislav - Turňa - Bodva – Zádielska dolina - Debrad' - povesti

Poveš' o putovaní sv. Ladislava údolím riečky Turne, Bodvy a Zádielskou dolinou. O kaplnke sv. Ladislava v Debradi.

19

HALÁSZ, Peter

Prameň kráľa Ladislava / Peter Halász. - Obr.3. In: Priateľ. - Roč. 18, č. 10 (1988). - 2 s. obálky

prameň kráľa Ladislava - svätý Ladislav - Debrad' - povesti

Poveš' o vzniku prameňa nad dedinou Debrad'.

pozri záznam č.215 a

DRIENOVEC

pozri záznam č.215 a

Literárne spracovanie

DRUŽSTEVNÁ pri Hornáde

Literárne osobnosti

Bubenka, Eliáš – dramatik, pedagóg

* 1683 Slovensko

+ ?

Študoval v Banskej Bystrici, Levoči a v Kežmarku. Od r. 1703 bol správcom

školy v Nižnom Skálniku, Hrachove, v Selciach, od r. 1706 bol ev. farár v Hrochoti, Svätom Kríži (v Liptove), v Radvani a v Družstevnej nad Hornádom, od r. 1720 v Kraskove. Bol autorom dvoch latinských divadelných hier.

20

A 4266

BUBENKA, Eliáš. In: Slovenský biografický slovník. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 335.

Bubenka, Eliáš - údaje biografické

Krasnovský, Blažej – ekonóm, publicista, kňaz, básnik

* 3.1.1951 Bunkovce (okr. Michalovce)

+ 17.8.1999 Tesárske Mlyňany (okr. Zlaté Moravce) pochovaný v Košiciach – v Myslave

Študoval na SVŠ v Sobranciach, Vysokej škole ekonomickej v Bratislave a na Gréckokatolíckej bohosloveckej fakulte UPJŠ v Prešove. Pracoval v Slovenskej poisťovni, zastával rôzne vrcholné ekonomické funkcie v akciových spoločnostiach, bol predsedom Dozornej rady Fondu národného majetku, významným funkcionárom KDĽ, redigoval gréckokatolícke periodikum Slovo. V rokoch 1975-1986 žil s rodinou v Družstevnej pri Hornáde. Venoval sa literárnej publicistike. Poéziu publikoval v tlači, rozhlase, televízii a v literárnych zborníkoch. Vydal niekoľko básnických zbierok.

21

KOLIVOŠKOVÁ, Elena - AMRICHOVÁ, Jana

Blažej Krasnovský. Personálna bibliografia [Bibliografia] / Zost. Elena Kolivošková, Jana Amrichová. - Košice : Verejná knižnica Jána Bocatia, 1998. - 104 s.

Krasnovský, Blažej - život - tvorba - bibliografie personálne

ĎURKOV

pozri Abov

HAČAVA

Literárne spracovanie

22

STIBRÁNYI, Gusztáv id.

Gordán a falucskai zsvány. (Gordan, hačavský zbojník.) / Gusztáv Stibrányi id.
- Obr.1. In: Hét. - Roč. 27, č. 26 (26.06.1982), s. 22-23.

zbojníctvo - Gordan (zbojník) - Hačava - rozprávanie ľudové

23

-JaV-

Rozbijnyk Gordan. (Zbojník Gordan) / -JaV- . In: Narodnyj kalendar 1990. -
Prešov : SPN-OUL, 1989. - S. 162-163.

zbojníctvo - Gordan (zbojník) - Hačava - rozprávanie ľudové

Ľudové rozprávanie o zbojníkovi Gordanovi, ako to podáva Juraj Radvan (1892-
?).

pozri záznam č.215 a

HÁJ

Literárne spracovanie

24

HALÁSZ, Peter

Prsteň / Peter Halász. - Obr.3. In: Priateľ. - Roč. 18, č. 9 (1988). - 2 s. obálky.

jaskyne - Csengö Barlang (jaskyňa) - Háj (lokalita) - povesti

Povešť o jaskyni Csengö Barlang, ktorú spracoval vo veršovanej forme aj
Mihály Tompa.

pozri záznam č.215 a

HANISKA

Literárne osobnosti

Hollók, Imrich – historik, spisovateľ, cirkevný hodnostár

* 5.11.1796 Rožňava
+ 18.3.1871 Rožňava

Študoval na gymnáziu v Rožňave, na bohosloveckom seminári v Košiciach a v Rožňave. V roku 1819 bol vysvätený za kňaza. Pôsobil ako vychovávateľ u Meškovcov v Haniske, od roku 1821 bol kaplánom v Turni nad Bodvou a od roku 1823 biskupský kaplán a profesor náboženstva, matematiky a iných predmetov. Od roku 1860 bol veľprepošť a biskupský vikár v Rožňave. Okrem viacerých historických diel pripravil slovník slávnych cirkevných mužov, napísal poznámky ku gemerskej dialektológii a písal aj príležitostné básne.

25

Rz 444

BOROVSKY, Samu. In: Gömör-Kishont vármegye. Magyarország vármegyéi és városai. - Budapest : Apollo, 1904. - S. 381.

Hollók, Imrich - život - tvorba - Haniska pri Košiciach - Turňa nad Bodvou - Košice - Rožňava - údaje encyklopedické

26

Rz 2142

SEDLÁK, Imrich. In: Strieborný vek. - Košice : Východoslovenské vydavateľstvo, 1970. - S. 50,79,101-102,306.

Hollók, Imrich - život - tvorba - Haniska pri Košiciach - Turňa nad Bodvou - Košice - Rožňava - údaje biografické

27

A 3596

FIRCÁKOVÁ, Kamila

HOLLÓK, Imrich / Zost. Kamila Fircáková. In: Literatúra (1945-1961). I. zväzok. - Košice : ŠVK, 1972. - S. 41.

Hollók, Imrich - život - tvorba - Haniska pri Košiciach - Turňa nad Bodvou - Košice - Rožňava – bibliografie

28

A 4266

HOLLÓK, Imrich. In: Slovenský biografický slovník. II. zväzok. E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 363.

Hollók, Imrich - život - tvorba - Haniska pri Košiciach - Turňa nad Bodvou - Košice - Rožňava - údaje biografické

Pallaghy, Vojtech (Béla) – statkár, bankový úradník, básnik

* 10.9.1867 Haniska (okr. Košice-okolie)

+ ?

Osobitne sa venoval organizovaniu konských dostihov, bol aj tajomníkom Košického poľovníckeho (štvaničného) spolku, zostavoval a vydával jeho ročenky. Ojedinele uverejňoval v košických novinách básne a fejtóny. Svoju zbierku básní "Költemények" vydal len v obmedzenom náklade.

29

A 4800, Rz 5878

MIHÓKOVÁ, Mária. In: Slovník košických osobností 1848-1918. - Košice : ŠVK, 1995. - S. 312.

Pallaghy, Vojtech - život - tvorba - Haniska pri Košiciach - Košice – slovníky biografické

HERĽANY

Literárne spracovanie

30

Strýčko - ČAKANOVSKÝ, A.

Eruptuj, gejzír... / Strýčko Čakanovský, A.: In: Život dediny Sečovce. - Roč. 7, č. 22 (06.06.1958), s. 2.

gejzír - Herľany – poézia

pozri záznam č.1a

Literárne osobnosti

Marenčinová, Mária (Ben Mirjam) – spisovateľka, prekladateľka

* 15.1.1907 Radvanovce (okr. Vranov nad Topľou)

+ 16.11.1982 Prešov

Navštevovala miestnu školu v Radvanovciach, r. 1918-27 študovala na gymnáziu a absolvovala odborný poštársky kurz. Pôsobila ako vedúca poštových úradov vo Vyšnom Orlíku, Chmeľove, Modrom Kameni a roku 1950-55 v Herľanoch. R. 1956-60 žila v Bystrom nad Topľou a od r. 1961 v Prešove. Písala maďarské a slovenské lyrické básne, uverejnené v prešovských a košických periodikách. Prekladala pre potreby časopisov z maďarčiny. V 30. rokoch vydala v maďarčine zbierku básní Mirákulum, pripravovaná zbierka z jej tvorby 1960-80 nevyšla.

31

A 4266

MARENČINOVÁ, Mária. In: Slovenský biografický slovník. IV. zväzok M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 66.

Marenčinová, Mária - život - tvorba - údaje biografické

HOSTOVCE

Literárne spracovanie

pozri záznam č.215 a

CHRASNÉ

Literárne spracovanie

32

MARADA, František

Úsmevne po Slovensku. Chrastné / František Marada. In: Roľnícke noviny. - Roč. 39, č. 224 (21.09.1984), s. 6.

próza - Chrastné

Tri žartovné príbehy obyvateľov obce Chrastné.

IZRA

Literárne spracovanie

33

Rz 5907

PETRO, František

POVESTĚ o Izre / František Petro. In: Zaujímavosti z histórie Slanca a okolia. - Slanec : Obecný úrad, b.r.v. S. 11-12.

povesti - hrady - Izra - Slanec

34

Rz 6696

SEKEY, Michal

IZRA / Michal Sekey. In: Východoslovenské povesti z dávnych liet. - Košice : Slovenská kníhtlačiareň, 1927. - S. 72-78.

povesti - hrady - Izra

Povešť o ukrutnej pani Izre. Na mieste, kde stál jej zámok je dnes jazero.

35

MLÁDEK, Vojtech

Výstrely na Izre / Vojtech Mládek. In: Východoslovenská pravda. - Roč. 1, č. 228 (27.11.1945), s. 3.

próza – Izra

36

HUSKA, Miroslav A. : Slanský hrad zo soli. In: Skalný hrad na Kriváni. Povesti o slovenských hradoch . - Bratislava : Mladé letá, 1972. - S. 132-141.

povesti - čarodejnice - hrady - Izra - Slanec - texty

Povešť o hrade čarodejnice Izry a o hrade Slanec, ktorý bol postavený na znak víťazstva nad ňou.

JANÍK

Literárne spracovanie

pozri záznam č.215 a

JASOV

Čertova skala

Keď pôjdete do Jasova od juhu po ceste z Moldavy nad Bodvou, tesne pred obcou na pravej strane cesty uvidíte v poli osamelú skalú. Naokolo nie je nikde ani jeden kameň, iba tá jediná skala. Čudovali sa tomu aj starí obyvatelia Jasova a aby si to vysvetlili, vymysleli si o nej rozprávku. A to hneď dve.

Podľa jednej pochádzajúca skala od nadprirodzenej bytosti – od čerta. Ten sa raz totiž rozhodol, že podobne ako človek si postaví prepychový zámok. Dal sa do práce, ale nemal dosť materiálu, a tak sa musel vybrať na Zem. Keďže bol pekelníkom, sily mal nadostač, preto si vybral poriadnu skalú. Vzal si ju na plece a rázne vykročil. Išiel – išiel, ale predsa sa unavil. To už bol pri Jasove. Chcel si utrieť spotené čelo, no keď spomalil a zdvihol hlavu, zrak mu padol na kríž jasovského kláštorného kostola. Čerti však kríž neznášajú: je to znak ich nepriateľa, a preto, keď to náš čert uvidel, tak sa zľakol, že hneď mu skala vypadla z rúk. Zabudol aj na únavu a hybaj preč, zastavil sa až v hĺbinách pekla. No tá skala, tá tam zostala. Medzi ľuďmi sa nikto nenašiel, kto by mal toľko síl ako pekelník... .

Druhá povesť o jasovskej skale je tiež fantastická, ale v nej už nevystupujú nadprirodzené bytosti. Zavedie nás do 15. storočia, kedy na území Slovenska pôsobili bratrci – husitskí bojovníci, ktorí sa po porážke vo svojej vlasti uchýlili na naše územie. Jedným z ich vodcov bol slávny Valgata (o jeho živote napísal Ľudovít Kubáni román s rovnakým názvom). Tento bratrícky kapitán sa zamiloval do najkrajšej jasovskej dievčiny. No podľa starého dobrého zvyku, ktorý bol v stredoveku dosť rozšírený, nešiel na pytačky, ale jednoducho ju uniesol. Keď sa to otec krásavice dozvedel, Valgata už s dievčinou uháňal na rýchlonohom koni. Oklamáný otec bol nielen zúrivy, ale aj mimoriadne silný človek. A tak schytil prvú veľkú skalú a hodil ju za utečencami. Netrafil. Skala však ostala tam, kam dopadla, za chrbát unikajúcich. Stojí osamelá v poli a pripomína dávne časy. A ako sa tam tá skala dostala naozaj? To by ste sa museli obrátiť na geológov. Ale tí vám dajú oveľa všednejšie vysvetlenie – bez nadprirodzených síl a bez mimoriadne silných rozzúrených otcov.

Spracoval: Peter Halász

37

Rz

DIENES, Adorján

Jászó (Jasov) / Adorján Dienes. In: Regélő romok. – Rožňava: b.n., b.r.v. – S. 199-204.

hrady – Jasov – povesti

38

Rz 6696

SEKEY, Michal

O krásnej dievčine / Michal Sekey. In: Východoslovenské povesti z dávnych liet. - Košice : Slovenská kníhtlačiareň, 1927. - S. 26-30.

Jiskra z Brandýsa, Jan - Jasov - povesti

Povešť o pôsobení kapitána Jiskru v Jasove a okolí.

39

Rz 6696

SEKEY, Michal

BIELY páter / Michal Sekey. In: Východoslovenské povesti z dávnych liet. - Košice : Slovenská kníhtlačiareň, 1927. - S. 82-88.

Jasovská skala - biely páter - Čertova skala - bratříci - Jiskra z Brandýsa, Jan - kláštor jasovský - povesti

Povešť o bielom pátrovi, Jasovskej skale, Čertovej skale, bratříkoch, Jánovi Jiskrovi a jasovskom kláštore.

40

SIMKÓ, Tibor

Jászó. (Jasov) / Tibor Simkó. In: A Hét. - Roč. 2, č. 13 (31.03.1957), s. 7.

poézia – Jasov

41

SIMKÓ, Tibor

Jászoi emlék. (Jasovská spomienka) / Tibor Simkó. In: A Hét. - Roč. 3, č. 13 (30.03.1958), s. 17.

poézia – Jasov

42

MAČINGOVÁ, Božena

Na návšteve v pionierskom tábore v Jasove / Božena Mačingová. In: Východoslovenské noviny. - Roč. 3 (9), č. 10 (30.07.1960), s. 5.

tábory pionierske - Jasov - črty

43

HUSKA, Miroslav A.

Jiskra na Jasovskom hrade / Miroslav A. Huska. In: Skalný hrad na Kriváni. Povesti o slovenských hradoch . - Bratislava : Mladé letá, 1972. - S. 121-126.

Jiskra z Brandýsa, Jan - Jasovský hrad - Jasov - povesti

Intrigy uhorských pánov proti slávnemu husitskému kapitánovi.

44

T 95437

HABOVŠTIK, Anton

Skamenená dievka [Kniha] / Anton Habovštiak. - Košice : Východoslovenské vydavateľstvo, 1977. - 165 s.

Biela skala - Jasov - povesti

Slovenské povesti z okolia Rožňavy, Vranova, Jasova (Biela skala)...

45

HUSKA, Miroslav A. - POLIAK, Ján

Slovenské povesti [Kniha] / Miroslav A. Huska, Ján Poliak. - Bratislava : Mladé letá, 1979. - 212 s.

hrady - Jasovský hrad - povesti

Povesti o Šarišskom hrade, Jasovskom a Muránskom hrade, o Košiciach....

46

ar

Pozvanie do Jasova / ar . In: Televízia. - Roč. 19, č. 30 (1984), s. 20.

historky - pesničky - relácie televízne – Jasov - glosy

Historiky, pesničky a rozprávania o minulosti a prítomnosti Jasova.

47

HALÁSZ, Peter

Čertova skala / Peter Halász. - Obr.2. In: Priateľ. - Roč. 18, č. 6 (1988). - 2 s. obálky

Jasovská skala - Čertova skala - Jasov - povesti

Povešť o vzniku Jasovskej skaly.

48

JUHÁS, Ladislav

Krvná pomsta červeného diabla : Hriešni ľudia nášho východu / Ladislav Juhás. In: Slovenský východ. - Roč. 1, č. 245 (18.10.1991), s. 5.

kláštor jasovský - premonštráti - mnísi - prenasledovanie - Jasov - príbehy historické

49

MI 272

FERKO, Milan

Nové povesti slovenské [Kniha] / Milan Ferko. - Bratislava : Mladé letá, 1994. - 248 s.

povesti - Jasovský kláštor - Jasov

V povesti Lžiandrej na s. 47-51 o jasovskom kláštore.

pozri záznam č.215 a

Literárne osobnosti

50

STIBRÁNYI, Gusztáv st.

Jókai a Bódva völgyében. (Jókai v údolí Bodvy) / Gusztáv st. Stibrányi. - Obr.2. In: Hét. - Roč. 28, č. 32 (1983), s. 22.

literatúra maďarská - Jókai, Mór (maďarský prozaik, 1825-1904) - návštevy - Jasov - Medzev - Štós - Moldava nad Bodvou - Turňa nad Bodvou - Zádielska dolina - informácie

Zaujímavosti z návštevy spisovateľa v júli 1884 v Jasove, Medzeve, Štóse, Turni n. Bodvou, Moldave nad Bodvou a v Zádielskej doline.

Hamrák, Pavol – básnik, učiteľ, kňaz

* 1779 Kluknava (okres Spišská Nová Ves)
+ 25.12.1831 Jasov (okres Košice-okolie)

Člen premonštrátskeho rádu. R. 1806, 1831 prísahný leleského konventu, r. 1809-1812 prof. gymnázia v Rožňave, 1818 farár v Jasove. Autor príležitostných oslavných básní.

51

A 4266

HAMRÁK, Pavol. In: Slovenský biografický slovník. II. zväzok. E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 277.

Hamrák, Pavol - život - tvorba - údaje biografické

Pertes, Jozef Karol (Pertesz) – spisovateľ, učiteľ

* 14.3.1781 Prievidza
+ 11.9.1822 Leles (okr. Trebišov)

Študoval na piaristických školách v Prievidzi, Nemeckom Pravne, Kecskeméte a v Banskej Bystrici. R. 1798 bol piaristom v Trenčíne, vyučoval v Podolínci, Sabinove. R. 1803 prestúpil k premonštrátom a pôsobil v Jasove, Oradei, Košiciach, Rožňave, Levoči. Od r. 1820 bol členom premonštrátskeho konventu v Lelesi. Venoval sa latinskej príležitostnej, gratulačnej a oslavnej poézii, bol autorom školských hier, žartovných dialógov a scénok didaktického obsahu. Rukopisné práce sa nachádzajú v premonštrátskej knižnici v Jasove.

52

A 4266

PERTES, Jozef Karol (Pertesz). In: Slovenský biografický slovník. IV. zväzok M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 437.

Pertes, Jozef Karol - život - tvorba - údaje biografické

53

PERTESZ, Jozef

Dialogus slovonicus, de statu vitae eligendo (Slovenský rozhovor o voľbe povolania) / Jozef Pertesz. In: Javisko. - Roč. 11, č. 9 (1979), s. 260-264. - (repert. vložka)

dialógy veršované - ukážky

Veršovaný dialóg zo zborníka v jasovskej knižnici.
Pozri aj Mécs Ladislav – Kostol'any.

Literárne pamiatky

54

Rz 1824

STÖHR, Leopoldus. In: Reverendissimi... domini... canonici, exempti ordinis praemonstratensis domini praelati, abbates, praepositi... domini, & dominae in Christo, & sancto patre Norberto confratres, & sorores... (Leopoldus Stohr.)- Cassoviae : Ex typographia Landereriana, 1779.-S. nestr.

literatúra latinská - poézia - básne - premonštráti - Sauberer, Andreas - tlačiarne košické - Jasov - zbierka regionálna

55

Rz 2870

Fölséges Ferencz József császár a apostoli király legkegyelmesebb urunknak a jászoi prépostságot boldogító legmagasabb látogatása alkalmával legmélyebb tisztelettel hódol a jászovai premontrei kanonokred. [Jeho výsosti Františkovi Jozefovi cisárovi a apoštolskému kráľovi, nášmu najmilostivejšiemu pánovi pri príležitosti najvyššej návštevy obšťastňujúcej Jasovské prepošstvo s najhlbšou úctou vzdáva hold Jasovský premonštrátsky kanonický rád]. - Pest : Nyomatott Beimel J. és Kozma Vazulnál, 1857. - 7 s.

literatúra maďarská - poézia - básne príležitostné - premonštráti - panovníci - František Jozef I. (cisár rakúsky, 1830-1916) - návštevy - Jasov - zbierka regionálna

56

IV 24420

JÁSZOI GLOSSÁK (Jasovské glosy)

Latinský rukopisný kódex neznámeho autora a majiteľa z 15. storočia, objavený v premonštrátskej knižnici v Jasove. Obsahuje kázne na nedele od Turíc po Vianoce. V latinskom texte sa vyskytujú maďarské slová.

KIRÁLY, Péter

Ismeretlen magyar glosszák. Jászoi, Zirci, Nagyvátyi glosszák. (Neznáme maďarské glosy. Jasovské, Zircovské a Nagyvátyih [Kniha] / Péter Király. - Budapest : Akadémiai Kiadó, 1959. - 64 s.

kódexy latinské rukopisné - Jasovské glosy - rozbory

Na s. 5-11 o jasovských glosách, ich rozbor. Publikácia je vo vlastníctve Štátnej vedeckej knižnice.

KALŠA

Literárne spracovanie

57

STIEBER, Zdzislaw : Gwarowe teksty wschodnioslowackie. In: Sborník Matice slovenskej, 1940. - S. 106-110.

rozprávky - Kalša - zápisy nárečové

Nárečový zápis štyroch rozprávok z Kalše, troch z Nižnej Šebastovej.

KAMENICA

Literárne osobnosti

pozri záznam č. 1a

KECEROVSKÉ PEKĽANY

Literárne osobnosti

Faško, Eliáš (Faschko, Faschkovius, Faschkovitzius) - evanjelický kňaz, básnik

* 1590 Brezno

+ 1662 Kecerovské Pekľany (okr. Košice-okolie)

Do škôl chodil v Brezne, Bardejove, Brezovici nad Torysou, Košiciach a v Bánovciach nad Bebravou. Potom bol kantorom v Okoličnom, Lipt. Trnovci a v Brezovici n. Torysou. R. 1625 sa stal ev. kňazom v Dubovici pri Sabinove. Od r. 1646 až do smrti vykonával funkciu šarišského seniora. R. 1648 alebo 1649 sa stal farárom v Kecerovských Pekľanoch, kde aj zomrel r. 1662. Písal rukopisné latinské básne.

KUZMÍK, Jozef. In: Slovník autorov slovenských a so slovenskými vzťahmi za humanizmu Zväzok 1. A-M. - Martin : Matica slovenská, 1976. - S. 219.

Faško, Eliáš - život - tvorba - údaje biografické

Pilc, Gašpar (Pilz, Piltz, Pilcius) - náboženský spisovateľ

* 1522 Spišské Podhradie (okr. Spišská Nová Ves)

+ 1606 Markušovce (okr. Spišská Nová Ves)

Študoval v Košiciach a v Prešove, r. 1574-1576 na univerzite vo Wittenbergu. Bol učiteľom v Humennom, Košiciach, Kežmarku, farárom vo Veľkom Šariši, Dobšinej, Kecerovských Pekľanoch. Ďalej pôsobil v Kežmarku, Sárospataku, Markušovciach. Písal náboženské spisy, piesne, príležitostné básne, v posmrtné vydané skladbe opísal vpád Turkov do Dobšinej, počas ktorého bola odvedená i jeho žena a v zajatí zahynula.

PILC, Gašpar (Pilz, Piltz, Pilcius). In: Slovenský biografický slovník. IV. zväzok M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 466.

Pilc, Gašpar - život - tvorba - údaje biografické

KOKŠOV BAKŠA

Literárne spracovanie

MARADA, František

Úsmevne po Slovensku / František Marada. In: Roľnícke noviny. - (24.01.1986)

próza - príhody úsmevné - košíkari - Kokšov-Bakša - texty

Úsmevné príhody, ktoré sa rozprávajú o obyvateľoch Kokšov-Bakše, známych košíkároch.

KOSTOL'ANY

Literárne spracovanie

61

Rz 6696

SEKEY, Michal

KMOTROVIA / Michal Sekey. In: Východoslovenské povesti z dávnych liet. - Košice : Slovenská kníhtlačiareň, 1927. - S. 26-30.

povesti - Tepličany - Kostol'any nad Hornádom - Sokol'any - Malá Vieska - texty
Povešť o kmotrovcoch z Tepličian, Kostolian, Sokolian a Malej Viesky.

Literárne osobnosti

Kočanová, Mária – učiteľka, spisovateľka

* 8.12.1890 Kostol'any nad Hornádom (okr. Košice-okolie)
+ 30.8.1976 Bratislava

Narodila sa v rodine kostolianskeho učiteľa Andreja Martončíka. Ako učiteľka pôsobila na východnom Slovensku vo Fričovciach a Solivare. Mária Kočanová (sestra významného maďarského básnika László Mécsa) čerpala vo svojej rozsiahlej dramatickej a prozaickej tvorbe zo súčasného života, no siahla aj do európskej histórie, histórie Orientu i biblických príbehov. Publikovala v časopisoch pre ženy (Živena, Nová žena) pre deti (Slniečko, Úsvit). Známe sú jej historické prózy. Najrozsiahlejší okruh jej tvorby tvorí javisková a rozhlasová dramatická tvorba. Rukopisná pozostalosť sa nachádza v Múzeu Slovenskej republiky rád v Prešove.

Rodný dom už dávnejšie nestojí, pamätná tabuľa s textom:

V TOMTO DOME SA NARODILA SLOVENSKÁ SPISOVATEĽKA MÁRIA
KOČANOVÁ. 8.12.1890 30.8.1976 portrét MÉCS LASZLÓ portrét 1895-1978
podpis

je umiestnená na budove školy, kde učiteľ Andrej Martončík (otec) dlhšie pôsobil.

REPČÁK, Jozef

Mária Kočanová. Personálna bibliografia [Bibliografia] / Jozef Repčák.-Prešov : Štátna vedecká knižnica, 1967. - 20 s.

literatúra slovenská - Kočanová, Mária (spisovateľka, 1890-1976) - bibliografie personálne

JAROŠČÁKOVÁ, Kveta

Príspevok k životu a dielu Márie Kočanovej / Kveta Jaroščáková. - Obr.1. In: Nové obzory 18. - Košice : Vsl. vydavateľstvo pre Múzeum Slovenskej republiky rád v Prešove , 1976. - S. 267-281. - Rus. Nem. Súhrn

literatúra slovenská - Kočanová, Mária (spisovateľka, 1890-1976) - život - dielo – štúdie

KOČANOVÁ, Mária. In: Slovenský biografický slovník. III. zväzok. K-L. - Košice : Matica slovenská, 1989. - S. 128-129.

Kočanová, Mária (spisovateľka, 1890-1976) - život - tvorba - údaje biografické

MAUKŠOVÁ, Felicitas

Jubileum spisovateľky / Felicitas Maukšová. In: Prešovské noviny. - č. 21 (14.12.1990), s. 4. - [Príl. Magazín]

literatúra slovenská - Kočanová, Mária (spisovateľka, 1890-1976) – medailóny

ČIDEROVÁ, Marta

Ukradnuté šťastie : Pamiatke spisovateľke Márie Kočanovej / Marta Čiderová. - Obr.1. In: Zora východu. - Roč. 33, č. 48 (19.12.1990), s. 1.

literatúra slovenská - Kočanová, Mária (spisovateľka, 1890-1976) - Fričovce - Solivar - Kostolany nad Hornádom – medailóny

Mécs, Ladislav (László)(pôv. Jozef Emanuel Martoncsik) – básnik maď.
národnosti na Slovensku

* 17.1.1895 Kostolány nad Hornádcom (okr. Košice-okolie)
+ 9.11.1978 Pannonhalma (Maďarsko)

Po skončení ľudovej školy v rodnej obci študoval na premonštrátskom lýceu v Košiciach, filozofiu a teológiu na univerzite v Budapešti. R. 1914 vstúpil do premoštrátskeho rádu v Jasove, kde dostal meno Ladislav (László), a prijal básnické meno Mécs. Po kňazskej vysviacke bol členom jasovského konventu. V r. 1919 sa stal profesorom lýcea v Košiciach. V roku 1920-29 bol farárom vo Veľkých Kapušanoch, neskôr v Kráľovskom Chlmci. V r. 1945 sa presťahoval do Maďarska a žil v Pannonhalme, od r. 1953 internovaný, r. 1956 rehabilitovaný. V roku 1956-61 pôsobil v Budapešti a od r. 1961 až do smrti žil v sociálnom domove v Pannonhalme. V básnickom diele nadviazal na tradíciu Adyho symbolizmu, v jeho poézii dominovala lyrika so silným kritickým pohľadom na sociálne pomery. V časti tvorby tematicky čerpal zo slovenskej ľudovej slovesnosti, najmä rozprávok. Časť jeho diela vyšla v prekladoch. Rodný dom už dávnejšie nestojí. Na budove bývalej školy, kde pôsobil jeho otec je pamätná tabuľa, portrét s textom

MÉCS LÁSZLÓ 1895-1978

a podpis básnika.

67

GILÁNYI, Sándor

Hit és üzenet [Viera a odkaz] / Sándor Gilányi. - Obr.1.

In: Keleti napló. - Roč. 1, č. 7 (1990), s. 1.

Mécs, László (spisovateľ, 1895-1978) - život - dielo – profily

68

FONÓD, Zoltán

Mécs László költészete [Lyrika László Mécsa] / Zoltán Fonód. - Lit.21.zázn. In: Irodalmi Szemle. - Roč. 33, č. 4 (1990), s. 432-436.

Mécs, László (spisovateľ, 1895-1978) - tvorba básnická - rozbor - hodnotenie – štúdie

69

MONOSZLÓY, Dezső

"Kóborló elődöm. Tinódy Sebestyén" ["Môj túlavý predchodca, Sebestyén Tinódy"] / Dezső Monoszlóy. In: Irodalmi Szemle. - Roč. 33, č. 8 (1990), s. 834-846.

Mécs, László (spisovateľ, 1895-1978) - život - tvorba – štúdie

70

A 4266

MÉCS, Ladislav. In: Slovenský biografický slovník. IV. zväzok M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 129.

Mécs, László (spisovateľ, 1895-1978) - život - tvorba - údaje biografické

71

(g-f)

Mécs Lászlóra emlékeznek [Spomienka na László Mécsa] : Kassa - Hernádszentiván - Jászó / (g-f) . In: Új Szó. - Roč. 48, č. 15 (19.01.1995), s. 4.

literatúra maďarská - Mécs, László (spisovateľ, 1895-1978) - oslavy spomienkové - Košice - Kostol'any nad Hornádom - Jasov – oznamy

KYSAK

Literárne spracovanie

72

PADO, Juraj

Pri Kysaku. Budovateľom Trate družby / Juraj Pado. In: Priekopník. - Roč. 4, č. 40 (07.10.1955), s. 7.

poézia – Kysak

73

BIKÁR, Ján

Vinš výpravcom v Kysaku / Ján Bikár. In: Kol'aje. - Roč. 5, č. 3 (20.01.1960), s. 3.

poézia – Kysak

LIPOVEC

Literárne spracovanie

pozri záznam č.1a

MALÁ, IDA

Literárne spracovanie

74

Krátka

Krátka sláva Čori hradu. In: Večer. - (27.03.1972), s. 2.

hrady - Čori hrad - Malá Ida - rozprávky - relácie televízne - glosy

Tretia rozprávka cyklu Hrady a zámky nakrútená Čs.televíziou, štúdiom Košice - zakladá sa na povesti o hrade v Malej Ide.

MEDZEV

Literárne spracovanie

75

MÓRICZ, Zsigmond. In: A kis vereshajú, Elbeszélesek. (Malá rusovláska. Poviedky). - Budapest : Szépirodalmi Kiadó, 1954. - S. 11-90.

literatúra maďarská - Medzev - novely

Novela zobrazuje prostredie gemerského malomesta Klopačky - Medzeva a mladosť spisovateľovej manželky Janky Holicsovej (Margitka Kraudyová).

76

MÓRICZ, Zsigmond. In: Harmatos rózsa. (Orosená ruža). - Budapest : Szépirodalmi Kiadó, 1957

literatúra maďarská - Medzev - romány

Román je umeleckým stvárnením osudov spisovateľovej prvej manželky Janky Holicsovej z Medzeva.

77

MÓRICZ, Zsigmond. In: Este tüz mellett. (Večer pri ohni). - Bratislava : SVKL, 1957. - S. 120-199,63-66.

literatúra maďarská - Medzev – novely

anotácia vid' záznam č. 75

78

JÓKAI, Mór

Levočská biela pani [Kniha] / Mór Jókai ; Z maď. orig. prel. Valéria Paríková. - Bratislava : Tatran, 1974. - 507 s. - 5. vydanie

literatúra maďarská - povstanie Františka Rákocziho II. - kuruci - Medzevčania - romány historické

Dej románu sa odohráva na sklonku kuruckých čias (18. stor.) Spisovateľ sa vyjadril o Medzevčanoch ako o najudatnejších kurucoch povstania Františka Rákocziho II.

79

SCHUSTER, Rudolf

Pieseň starých hámrov / Rudolf Schuster. In: Relácia Literárno-dramatické pásmo. - (1981). - Slovenský rozhlas, Košice. - Odvysielané dňa 16.12.1981

relácie rozhlasové - Pieseň starých hámrov - Medzev - pásma literárno-dramatické

Spomienky autora na Medzev.

80

SCHUSTER, Rudolf

Pieseň starých hámrov / Rudolf Schuster. In: Relácia Literárno-dramatické pásmo. - (1982). - Slovenský rozhlas, Košice. - Medzev - 90 min. kazeta, s. B

relácie rozhlasové - Pieseň starých hámrov - Medzev - spomienky - kazety magnetofónové - pásma literárno – dramatické

81

(ms)

Vojnové osudy Kataríny Schmotzerovej : Dramatické pásmo Boženy Mačingovej / (ms) . In: Rozhlas. - č. 13 (1985), s. 3.

Slovenské národné povstanie - Schmotzerová, Katarína (partizánska spojka) - osudy životné - Medzev - pásma dramatické - relácie rozhlasové - glosy

Glosa k pásmu V osídlach hrôzy o osudoch partizánskej spojky a manželky veliteľa partizánskej skupiny E. Thälmana Kataríny Schmotzerovej z Medzeva.

82

SCHUSTER, Rudolf

Bol som pri tom [Kniha] / Rudolf Schuster. - Bratislava : Pravda, 1989. - 300 s.

prózy memoárové - Nemci medzevskí - Schuster, Robert (účastník SNP) - Medzev

Autor cez rekonštrukciu spomienok jediného človeka (Robert Schuster) mapuje dejiny slovenských Nemcov v čase pred a po vypuknutí druhej sv. vojny. Jadrom memoárovej prózy sú osudy a postoje obyvateľov tvoriacich jednu z národnostných enkláv na vtedajšom slovensko-maďarskom pohraničí v mestečku Medzeve a jeho okolí.

83

SCHUSTER, Rudolf

Bol som pri tom / Rudolf Schuster. In: Relácia Literárno-dramatické pásmo. - (1989). - Bratislava, Čs. rozhlas, štúdio Devín. - (8.10.1989, - 9.00-9.30) hod. - Čítanie z knihy. - 90 min. kazeta

relácie rozhlasové - Bol som pri tom - knihy - čítanie - nahrávky - Medzev - kazety magnetofónové

pozri záznam č.215 a

Literárne osobnosti

Móricz, Zsigmond – maďarský spisovateľ

* 2.7.1879 Tiszacsécse (Maďarsko)

+ 4.9.1942 Budapešť (Maďarsko)

Často navštevoval Slovensko, blízky vzťah si vytvoril k Medzevu, skade pochádzala jeho prvá manželka Janka Holicsová a k Rožňave, kde je pochovaný jeho syn András.

84

SZALATNAI, Rezsö

Móric Zsigmond Szlovákiában. (Zs. Móricz na Slovensku) / Rezsö Szalatnai. In: Zs. Móricz, Este tüz mellett. - Bratislava : SVKL, 1957. - S. 5-15.

Móricz, Zsigmond - vzťah k Slovensku - štúdie

Štúdia oboznamuje so vzťahom spisovateľa k Slovensku a zobrazením slovenského (zvlášť gemerského) prostredia v jeho diele.

85

Rz 6786, I 2798

GARAJ, Ľudovít

Gemer a Malohont. Kultúrna a literárna tradícia regiónu maďarskej provincie [Kniha] / Ľudovít Garaj. - Bratislava : STIMUL, 1997. - 225 s.

literatúra maďarská - Móricz, Zsigmond - vzťah k Slovensku - štúdie

Na s. 153-155 kontakty Zsigmonda Móricza so Slovenskom.

Novák, Martin (Novatius) – evanjelický kňaz, spisovateľ

* 1620 Poprad – Spišská Sobota

+ 1686 Nižný Medzev (okr. Košice-okolie) / alebo Bautzen (Nemecko)

Roku 1652 bol vysvätený za evanjelického kňaza v Senici. Po štúdiách r. 1651 rektor, 1652-60 evanjelický farár v Koši, r. 1660 sa utiahol pred prenasledovaním do Kremnice. R. 1664-66 bol kaplánom v Ľubici, r. 1666-74 farárom v Nižnom Medzeve. V časoch náboženského prenasledovania odišiel r. 1674 do exilu (Brzeg, Wroclaw, Legnica, Bautzen). Podľa niektorých prameňov sa r. 1682 vrátil do Nižného Medzeva. Bol autorom po nemecky písaných žalostných, d'akovných a útešných piesní, autobiografickej prózy a postrehov zo života východoslovenského ľudu a meštianstva.

86

A 4266

NOVÁK, Martin (Novatius). In: Slovenský biografický slovník. IV. zväzok M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 304.

Novák, Martin - život - tvorba - údaje biografické

87

Rz 6012

UHORSKAI, Pavel - TKÁČIKOVÁ, Eva. In: Evanjelici v dejinách slovenskej kultúry. - Liptovský Mikuláš : Tranoscius, 1997. - S. 42.

Novák, Martin - život - tvorba - údaje biografické

MILHOŠŤ

Literárne spracovanie

88

T 12055

FERKO, Milan

Staré povesti slovenské / [Milan Ferko, 1990. - 293 s.

povesti - vznik obce - Milhošť

V povesti Prekročiť prah na s. 21-25 o vzniku obce Milhošť.

89

Rz 6274

OHNIVÝ stĺp na nebi. In: Jesenský, Miloš: Krajina zázrakov. - Košice :

Agentúra K - Kristíny Rybárovej, 1998. - S. 145-146.

legendy - povesti - stor. 19. - Milhošť – texty

MOKRANCE

Literárne spracovanie

pozri záznam č.215 a

MOLDAVA NAD BODVOU

Vznik Moldavy

V močaristej krajine okolo rieky Bodvy žili kedysi dávno-dávno samé rozprávkové bytosti – trpaslíci, obri, víly. Tu spod jednej skaly neďaleko rieky vyviera prameň. Na skale stál hrad, v ktorom žili víly. Ich kráľovná sa volala Hajnalka, čo znamená brieždenie. Nazvali ju tak pre zvyk vysedať skoro ráno na najvyššom cípe svojho hradu. V hustých lesoch údolia Bodvy vládol vtedy mier, spokojnosť. Nesmierne ticho len občas prerušil veselý smiech hrajúcich sa víl. Najkrajšia medzi nimi bola víla Ilona, dcéra kráľovnej Hajnalky. Tá sa najradšej kúpavala v čerstvej vode prameňa, ktorý vyviera spod skaly, na ktorom stál ich hrad.

Bezstarostný život sa však nenápadne blížil ku svojmu koncu. Na juh od údolia víl žili čudní tvorovia. Postavu mali menšiu ako obor, ale zato väčšiu ako trpaslík. O sebe hovorili, že sú ľudia a mali veľmi zlé vlastnosti – zabíjali zvieratá, olupovali hory o ich skryté bohatstvá. Víly sa im všemožne vyhýbali.

Jedného dňa ľudia vkročili aj do údolia Bodvy. Bola to skupina bojovníkov na čele so silným Tuhutumom. Starý bizón Göndör prvý oznámil vílam, že v ich kráľovstve sa objavil človek. Kráľovná Hajnalka sa vyľakala a zakázala vílam približovať sa k ľudským obydliam.

Pod veľkou skalou, kde vyviera teplý prameň, žil dvojhlavý drak. Keď sa od svojho priateľa Göndöra dozvedel, že človek sa zjavil v ich blízkosti, hneď schytil svoj obľúbený prameň a poďho, utekal s ním cez horu. Na druhej strane však nenašiel vhodné miesto, a tak musel svoj prameň rozdeliť. Jedna časť vyviera v dnešných Drienovciach, druhá v Drienovských kúpeľoch. Tento prameň volajú dnes ľudia Pitykó. Voda však stratila svoju pôvodnú teplotu a ani draka tam už nenájdete. Musel utiecť ďalej, hlboko do zeme, kam vedie cesta cez jaskyňu, z ktorej voda vyviera.

Víly sa ešte istý čas úspešne skrývali pred ľuďmi, ale jedného dňa Tuhutum vyslal ďalej na sever svojho pobočníka Zeka. Podarilo sa mu preniknúť až do údolia víl. Víly návštevu nečakali: bezstarostne sa kúpali vo vode prameňa, keď ich Zek a jeho ľudia objavili. Bojovníci chvíľu stáli od údivu ako prikovaní. Prvý sa prebral Zek. Popohнал svojho koňa k prameňu, schytil najkrajšiu vílu – Ilonu – a už aj cváľal späť. Tak aj ostatní jazdci. Kým sa o únose dozvedela kráľovná Hajnalka, bolo už neskoro. Z víl sa stali pozemské ženy, ktoré sa so Zekovými ľuďmi usadili v údolí rieky Bodvy a založili osadu Zekeres, neskoršiu Moldavu. Prameň, v ktorom sa Ilona tak rada kúpavala, ostal dodnes pomenovaný po prekrásnej víle.

A kráľovná víl? Tá sa veru veľmi nazlostila a vydala prísny rozkaz všetkým vílam a trpaslíkom odsťahovať sa do najhlbšieho podzemia a zobrať so sebou všetky poklady zeme. Tak sa stalo, že okolie Moldavy ostalo chudobné na nerasty...

Spracoval: Peter Halász

90

HALÁSZ, Peter

Neverník / Peter Halász. - Obr.3. In: Priateľ. - Roč. 8, č. 2 (1987). - 2. s. obálky
*povesti - jaskyne - jaskyňa Tintafözö - Mníchova diera - Moldava nad Bodvou -
okolie – texty*

91

HALÁSZ, Peter

Vznik Moldavy / Peter Halász. - Obr.3. In: Priateľ. - Roč. 18, č. 5 (1988)
*povesti - pramene vodné - Drienovské kúpele - Drienovce - vznik osady -
Moldava nad Bodvou – texty*

92

STIBRÁNYI, Gustáv st.

Z histórie Moldavy / Gustáv Stibrányi st. In: Moldavský mesačník. - (1988), s.
5- 6. - júl

Moldava nad Bodvou - vznik - povesti

Povešť o vzniku mesta.

93

SÜLE, Peter

Moldavská jaskyňa / Peter Süle. In: Moldavský mesačník. - (1988), s. 10-11. -
September

jaskyne - Moldavská jaskyňa - povesti

... krasový útvar pozostávajúci z troch častí - samotného vchodu jaskyne,
"Mníchovej diery" a "Varni atramentu" skalného útvaru. Povesti spojené s
jednotlivými názvami.

94

SARNYECZKÝ, Vilmos

Az Ilona forrásnál. (Helenin prameň) / Vilmos Sarnyeczky. In: Údolie Bodvy -
Bódvavölgye. - Roč. 4, č. 20 (1995), s. 5.

poézia - pramene vodné - Helenin prameň

95

JESENSKÝ, Miloš

Na štyridsiatom kilometri biela pani : Poďte s nami krajom záhadných hradov a prízrakov (1) / Miloš Jesenský. - Obr.2. In: Košický večer. - Roč. 9 (30), (10.07.1998), s. 2. - [Príl. Magazín. - Roč. 3, Č.27]

povesti - príbehy záhadné - moldavský prameň - pramene liečivé - turnianska biela pani - Moldava nad Bodvou - Turniansky hrad – texty

96

Rz 6274

LIEČIVÝ prameň. In: Jesenský, Miloš: Krajina zázrakov. - Košice : Agentúra K - Kristíny Rybárovej, 1998. - S. 147.

legendy - povesti - pramene liečivé - Moldava nad Bodvou – texty

97

-hp-

Povešť o vzniku Moldavy / -hp- . In: Údolie Bodvy - Bódvavölgye. - Roč. 5, č. 22 (1996), s. 5.

Moldava nad Bodvou - vznik – povesti

pozri záznam č.215 a

Literárne osobnosti

98

STIBRÁNYI, Gustáv st.

Z dejín Moldavy / Gustáv Stibrányi st. In: Moldavský mesačník. - (1989), s. 4. - august

literatúra maďarská - stor. 16.-17. - Moldava nad Bodvou - štúdie

O moldavských spisovateľoch a básnikoch v 16. a 17. storočí.

Fridrichovský, Jozef (Fridrichovszky, Zidrichovszky) – katolícky kaplán, básnik

(* ? , + ?)

Člen Slovenského učeného tovarišstva, bol na prelome 18. a 19. storočia moldavským rímskokatolíckym kaplánom. Z jeho tvorby je známe iba jediné vydané dielo v latinskom jazyku Narratio Calamitatum... napísané v hexametroch. Kniha vyšla v Košiciach vo vydavateľstve Františka Landerera v r. 1804.

99

Rz 2243

HAMVAI KOVÁCS, Zsigmond. In: Kassai irók.- Košice : [s.n], 1907. - S. 70.

Fridrichovský, Jozef - život – dielo

100

Kto to bol... Jozef Fridrichovský ?. - Obr.1. In: Údolie Bodvy - Bódvavölgye. - Roč. 6, č. 21-22 (1997), s. 10.

Fridrichovský, Jozef - život - dielo

Stručne o živote a diele.

Juhász, Arpád (Schäffer) – prozaik, básnik

* 1894 Moldava nad Bodvou

+ 1945 Budapešť (Maďarsko)

Založil noviny Kassai Újság (Košické noviny) a vydateľskú edíciu Renaissance Könyvtár (Renesančná knižnica) v Košiciach. Prekladal z českej poézie, jeho preklady boli uverejnené v liste Kassai Munkás. Písal poéziu, prózu aj dramatické dielo.

101

A 3596

FIRCÁKOVÁ, Kamila

Juhász, Arpád / Zost. Kamila Fircáková. In: Literatúra 1945-1961. 1-4 zväzok. - Košice : ŠVK, 1972. - S. 735-736.

údaje biografické - dielo – bibliografie

102

A 4266

JUHÁSZ, Arpád. In: Slovenský biografický slovník. II. zväzok. E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 573.

Juhász, Arpád - život - dielo - údaje biografické

Juhász, Arpád. In: A cseh/slovákiai magyar irodalom lexikona 1918-1995. (Lexikón maďarskej literatúry v Česko/Slovensku 1918-1995). - Bratislava : Madách- Pasionium, 1997. - S. 146-147. *Juhász, Arpád - údaje biografické*

Korotz, Georgius (aj prímenie Szepsinus) – kalvínsky kňaz, spisovateľ

? Moldava nad Bodvou

+ po r. 1630 Nagykálló (Maďarsko)

Študoval v Blatnom Potoku. Pôsobil ako pisár na dvore Bocskaya v Košiciach. Niekoľko rokov vyučoval v Gönczi. R. 1610 odišiel do Marburgu, študoval na heidelberskej univerzite. Po návrate pôsobil ako profesor v Blatnom Potoku, ako konrektor v Košiciach a potom ako kalvínsky kňaz v Tokaji. Písal filozoficko-teologické diela, preložil do maďarčiny dielo anglického kráľa Jakuba I. Kráľov dar. Uverejnil aj príležitostné latinské verše.

104

A 2967

SZINNYEI, József. In: Magyar írók. Élete és munkái. - Budapest : Hornyánszky Viktor, 1909. - S. 797-798.

Szepsi Korocz, György - život - tvorba - údaje biografické

105

A 3802

KUZMÍK, Jozef. In: Slovník autorov slovenských a so slovenskými vzťahmi za humanizmu Zväzok 1. A-M. - Martin : Matica slovenská, 1976. - S. 368-369.

Korotz, Georgius - údaje životopisné

Lacko, Matej (Szepsi Laczkó Máté) – pedagóg, kazateľ reformovanej cirkvi, básnik, historik

* 1576 Moldava nad Bodvou (okr. Košice-okolie)

+ 20.1.1633 Erdöbénye (Maďarsko)

Po štúdiách vo Wittenbergu a v Hanau pôsobil ako reformovaný farár v Olaszliske, v r. 1607-1612 bol učiteľom v Košiciach . Od r. 1612 bol farárom a dvorným kazateľom M. Lórantffyho v Erdöbényi. Vo svojej Kronike opísal dejiny vtedajšieho Uhorska od r. 1526 až po r. 1624 so zvláštnym dôrazom na udalosti v Moldave nad Bodvou. Opis diela vyšiel až v 19. stor. Nevydané ostali

aj ďalšie jeho rukopisy. Z tokajského viniča pripravil ako prvý na svete samotok, ktorý sa dodnes pripravuje na základe jeho receptúry (svetoznáme tokajské víno). Dňa 12.10.1997 v rámci Dní Moldavy mu bola odhalená pamätná tabuľa na budove reformovanej fary. Autormi pamätnej tabule sú: István Ulman, György Nagy a Ján Lukács.

106

A 3802

KUZMÍK, Jozef. In: Slovník autorov slovenských a so slovenskými vzťahmi za humanizmu Zväzok 1. A-M. - Martin : Matica slovenská, 1976. - S. 387.

Lackó, Mathias - život - tvorba - údaje životopisné stručné

107

A 4266

LACKO, Matej (Laczko, Szepesi L.). In: Slovenský biografický slovník. III. zväzok. K-L. - Košice : Matica slovenská, 1989. - S. 333.

Lacko, Matej - život - tvorba - údaje životopisné

108

Rz 6704

SZEPSI LACZKÓ MATÉ. Život a dielo vynálezcu tokajského samotoku - 1576 Moldava nad Bodvou - 1633 Erdöbénye (Maďarsko) - Moldava nad Bodvou : Mestský úrad - Združenie Bodva, 1997. - (16) s.

Lacko, Matej - život - tvorba - samotok tokajský – publikácie

109

p

Z Dní Moldavy / p . - Obr.2. In: Údolie Bodvy - Bódvavölgye. - Roč. 6, č. 19-20 (1997), s. 1,9.

Moldava nad Bodvou - Dni Moldavy - Lacko, Matej - tabule pamätné - odhalenie

Program Dní Moldavy. Odhalenie pamätnej tabule Szepesi Laczkó Mátému.

110

(gazdag)

Emléktábla a híres szülött tiszteletére (Pamätná tabuľa na počesť slávneho rodáka) / (gazdag) . In: Új Szó. - Roč. 50, č. 239 (17.10.1997), s. 3.

Lacko, Matej - tabule pamätné – odhalenie

Macer, Gregor Ján (prímenie Szepsius) – básnik

* okolo 1530 Moldava nad Bodvou (okres Košice-okolie)

+?

Študoval okolo r. 1556-62 filozofiu a medicínu v Krakove, kde dosiahol hodnosť bakalára. Pôsobil pravdepodobne v Krakove. Písal typickú latinskú príležitostnú poéziu (panegyrické a gratulačné básne k dosiahnutiu akademickej hodnosti) Editor latinského prekladu spisu T.P.A. Paracelsa Archidoxae... libri X (Krakov 1569).

111

A 3802

KUZMÍK, Jozef. In: Slovník autorov slovenských a so slovenskými vzťahmi za humanizmu Zväzok 1. A-M. - Martin : Matica slovenská, 1976. - S. 428-429.

Macer, Gregor Ján (Szepsius) - život - tvorba - údaje životopisné

112

A 4266

MACER, Gregor Ján. In: Slovenský biografický slovník. IV. zväzok M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 7.

Macer, Gregor Ján (Szepsius) - život - tvorba - údaje životopisné

Sepši-Čombor, Martin (Szepsi-Csombor, Czombor)- spisovateľ, cestovateľ, učiteľ

* 1595 Moldava nad Bodvou (okres Košice – okolie)

+ 1622 Vranov nad Topľou

Navštevoval evanjelickú školu v Moldave nad Bodvou. Ďalej študoval v Kežmarku, v Košiciach, Bara-Mare, Gönci, na akademickom gymnáziu v Gdaňsku. Precestoval Poľsko, Dánsko, Anglicko, Francúzsko, Holandsko, nemecké štáty a Čechy. Bol rektorom v Telkibányi, po návrate z ciest pôsobil v Košiciach, od r. 1620 protestanský kňaz, v službách Štefana Nyáryho, bol súčasne vychovávateľom jeho syna Františka. Stal sa pravdepodobne obeťou morovej epidémie. Bol autorom prvého uhorského cestopisu Europica varietas... (Mnohotvárnosť Európy) napísaného v maďarskom jazyku. Venoval sa aj poézii, zachovali sa jeho lyrické verše. Na objednávku Nyáryovcov napísal evanjelickú mravouku Udvari schola (Dvorská škola), bol aj autorom prírodovedeckej rozpravy o kovyoch. Každoročne sa konajú kultúrno-výchovné dni - Dni Szepsi Czombor Mártona. V r. 1995 bol postavený v rodnom meste

pamätný stĺp s textom:

EUROPICA VARIETAS SZEPSI CSOMBOR
MÁRTON 1595-1622 ANNO 1995.

113 Rz 6741

KEMÉNY, Lajos

Szepsi Csombor Márton / Lajos Kemény. - Budapešt : Fritz Armin, 1916. - 7 s.

Sepši-Čombor, Martin - život – tvorba

114 A 3596

FIRCÁKOVÁ, Kamila

Sepši-Čombor, Martin / Zost. Kamila Fircáková. In: Literatúra 1945-1961. 1-4
zväzok. - Košice : ŠVK, 1972. - S. 724-726.

Sepši-Čombor, Martin - údaje životopisné - dielo - bibliografie

115

KOVÁCS, Sándor Iván

Szepsi Csombor Márton és Valtozatos Európa. (Márton Szepsi Csombor a
Rozmanitosti Európy) / Sándor Iván Kovács. - Obr.1. In: Új Szó. - Roč. 12, č. 15
(15.04.1979), s. 11.

život – tvorba

116

(g-f)

Emléktáblát avattak (Odhalili pamätnú tabuľu) / (g-f) . In: Új Szó. - Roč. 48,
č. 100 (02.05.1995), s. 4.

tabule pamätné - Moldava nad Bodvou – odhalenie

117

A 4266

SEPŠI-ČOMBOR, Martin. In: Slovenský biografický slovník. V. zväzok R-Š. -
Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 209.

Sepši-Čombor, Martin – život – tvorba – údaje životopisné

118

SZEPSI CSOMBOR, Márton

Opis jedného mesta. (Úryvok z knihy *Europica Varietas*) / Márton Szepsi Csombor. In: *Údolie Bodvy - Bódvavölgye*. - Roč. 5, č. 20-21 (1996), s. 2.

dielo – úryvky

119

SZEPSI CSOMBOR, Márton

Dvorná schola. (Úryvok) / Márton Szepsi Csombor. In: *Údolie Bodvy - Bódvavölgye*. - Roč. 5, č. 18-19 (1996), s. 1,23.

Udvári schola - dielo – úryvky

Szirmai, Vilmos (Sarneckzy) – učiteľ, básnik

* 11.10.1876 Košice

+ 6.7.1921

Od r. 1896 bol v Moldave nad Bodvou učiteľom, od r. 1920 sa stal riaditeľom moldavskej školy. V r. 1918 si zmenil priezvisko na Szirmai. Zbierku svojich básní vydal r. 1909 v tlačiarni Štefana Tótha pod názvom Szepsi-i Emlékek (Moldavské spomienky).

120

SARNECZKÝ, Viliam

Szepsi-i Emlékek (Moldavské spomienky) [Kniha] / Viliam Sarneckký. - Moldava nad Bodvou : tlač Štefana Tótha, 1909

poézia

Szokolszky, Bartolomej (Bertalan) – rímskokatolícky kňaz, spisovateľ

* 27.8.1868 Košice

+ 17.11.1930 Moldava nad Bodvou (okr. Košice-okolie)

Rímskokatolícky kňaz vysvätený r. 1891, bol kaplánom v Solivare, Lastovciach a Bardejove, kde bol aj katechetom na gymnáziu, od r. 1898 katechéta v Sátoraljaujhely, kaplán v Slivníku, od r. 1912 farár v Moldave nad Bodvou. K storočnici koš. biskupstva v roku 1904 napísal jeho dejiny a zostavil schematizmus v 2 zväzkoch. Do novín *Felvidéki Ujság* prispel niekoľkými

básňami a krátkymi prózami, o.i. zo života patrónky Dómu - sv. Alžbety.

121

A 4800

MIHÓKOVÁ, Mária. In: Slovník košických osobností 1848-1918. - Košice : ŠVK, 1995. - S. 402.

údaje životopisné - dielo – slovníky biografické

Pozri aj Marenčina v Nižnej Myšli

NIŽNÁ MYŠĽA

Literárne osobnosti

Marenčin, Andrej – ľudový básnik, publicista

* 22.4.1901 Radvanovce (okr. Vranov nad Topľou)

+ 6.1.1985 Košice

Ľudovú školu absolvoval v Radvanovciach, ďalej študoval v Prešove a v Martine. Pôsobil ako notársky elév vo Svidníku, úradník župného úradu v Košiciach, v r. 1928-38 bol notárom v Nižnej Myšli, v r. 1948-50 pôsobil v Moldave nad Bodvou a v r. 1950-62 ako úradník v Košiciach. Knižne debutoval r. 1928, uverejňoval poéziu aj v regionálnej tlači. Niektoré jeho básne zľudoveli. Okolo 150 básní zostalo v rukopise.

122

LEŇO, Andrej

O básnikovi, ktorého radi čítate / Andrej Leňo. In: Východoslovenské noviny. - Roč. 1 (7), č. 3 (24.01.1958), s. 9.

Marenčin, Andrej – dielo

123

A 4266

MARENČIN, Andrej. In: Slovenský biografický slovník. IV. zväzok M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 65.

Marenčin, Andrej - údaje biografické

NOVÁČANY

Literárne spracovanie

124

KOZÁK, Jan

Čapí hnízdo [Kniha] / Jan Kozák. - Praha : Československý spisovatel, 1976. - 380 s.

literatúra česká - kolektivizácia - Slovensko východné - romány

Román približuje dramatické udalosti, ktoré sa odohrali na východe Slovenska v dobe, keď prebiehalo prvé dejstvo kolektivizácie.

125

ANDREJČÁKOVÁ, J.

Jedným dychom : Z pripravovaných programov / J. Andrejčáková. - Obr.10. In: Televízia. - Roč. 15, č.42 (1980), s. 24-25.

próza - Bocianie hniezdo - Nováčany - Opiná - Rudník - Paňovce - seriály televízne

Reportáž o nakrúcaní 6-dielneho seriálu podľa predlohy románu Jána Kozáka Bocianie hniezdo v produkcii košického štúdia. O námete, kolektivizácii, vsadenom do dediny Nováčany, Opiná, Rudník a Paňovce.

126

VISKUP, Peter

Tam, kam zlietnu bociany /Peter Viskup. In: Film a divadlo. - č.21 (1980), s.5-7.

seriály televízne - nakrúcanie - Bocianie hniezdo - Nováčany - reportáže

Reportáž o podmienkach filmovej realizácie románu Bocianie hniezdo v Nováčanoch.

127

LINHARDOVÁ, Alžbeta

Bocianie hniezdo / Alžbeta Linhardová. In: Východoslovenské noviny. - Roč. 30, č. 67 (20.03.1981), s. 5.

seriály televízne - nakrúcanie - Bocianie hniezdo - Nováčany - Opiná - Rudník - Paňovce - informácie

Niekoľko myšlienok pracovníkov košického televízneho štúdia k šesťdielnemu seriálu. Väčšina deja sa nakrúcala v Nováčanoch, Opinej, Rudníku a Paňovciach.

Literárne osobnosti

Lang, Adam Ján – herec, spisovateľ

* 28.7.1772 Nováčany (okres Košice- okolie)
+ 22.3.1847 Budapešť (Maďarsko)

Od 1790 člen 1. maďarskej divadelnej skupiny, v r. 1792 vystupoval na premiérovom predstavení Maďarského divadla v Pešti. Ako herec pôsobil v Kluži, Neumarkte, Komárne a v Košiciach. R. 1842 nastúpil do novoutvoreného Národného divadla v Pešti ako pokladník a knihovník. Bol autorom vyše 100 hier, prekladal a upravoval cudzie texty. Z jeho vlastných prác vyšli knižne len dve: Genovéva (Košice 1824), Mátyás deák (Košice 1824).

128

Rz 2243

HAMVAI KOVÁCS, Zsigmond. In: Kassai irók. - Košice : [s.n], 1907. - S. 73.

Lang, Adam Ján - život - dielo - údaje biografické

129

A 4266

LANG, Adam Ján. In: Slovenský biografický slovník. III. zväzok. K-L. - Košice : Matica slovenská, 1989. - S. 348.

Lang, Adam Ján - život - dielo - údaje biografické

OBIŠOVCE

Literárne osobnosti

Gerda, Ján – scenárista, redaktor

* 11.7.1936 Obišovce (okr. Košice-okolie)
+ 12.12.1974 Bratislava, pochovaný v Obišovciach

Ľudovú školu vychodil v Obišovciach, gymnázium v Prešove a strednú školu v

Košiciach. Ďalej študoval v Bratislave, Krakove. Od r. 1959 redaktor a od r. 1972 vedúci redaktor vydavateľstva Práca v Bratislave. Bol autorom televíznych scenárov, prekladateľom z poľštiny. Básne a poviedky publikoval v Ľude a v iných novinách a časopisoch.

130

A 4266

GERDA, Ján. In: Slovenský biografický slovník. II. zväzok. E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 181.

Gerda, Ján - údaje biografické

Hysko, Mieroslav – novinár, spisovateľ

* 18.2.1917 Obišovce (okr. Košice-okolie)

+ 6.4.1977 Bratislava

Ľudovú školu vychodil v Prešove a v Martine, do r. 1936 študoval na gymnáziu v Martine, r. 1936-40 na Právnickej fakulte UK v Bratislave. Bol redaktorom Národných novín v Martine, povstaleckej Pravdy, denníka Partizán v Banskej Bystrici r. 1945, Pravdy v Košiciach a v Bratislave. Neskôr šéfredaktor Nového slova, vedecký pracovník a riaditeľ Novinárskeho študijného ústavu, prednášal teóriu novinárstva, bol vedúcim odd. teórie novinárstva Katedry novinárstva FF UK, r. 1972-76 vedecký pracovník Inštitútu pre výskum masovokomunikačných prostriedkov v Bratislave. Venoval sa novinárstvu a publicistike. Od r. 1933 publikoval poviedky, humoresky, skeče, jednoaktovky, knižne publikoval beletristické satiry, črty a poviedky. Vydal aj knihu reportáží z Poľska. Neskôr sa zamerlal na historické práce a na dejiny a teóriu novinárstva.

131

A 3596

FIRCÁKOVÁ, Kamila

Hysko, Mieroslav / Zost. Kamila Fircáková. In: Literatúra 1945-1961. 1-4 zväzok. - Košice : ŠVK, 1972. - S. 138-139.

Hysko, Mieroslav - život - dielo - bibliografie regionálne

132

A 4266

HYSKO, Mieroslav. In: Slovenský biografický slovník. II. zväzok. E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 455.

Hysko, Mieroslav - údaje biografické

OPINÁ

pozri aj Nováčany

PAŇOVCE

pozri aj Nováčany

PÉDER

Literárne spracovanie

pozri záznam č.125 a

PERÍN-CHÝM

Literárne osobnosti

Ceglédy, Štefan (Ceglédi, Czeglédy) – náboženský spisovateľ

* 19.11.1620 Perín-Chým (okr. Košice-okolie)

+ 5.6.1671 v okolí Trnavy

Študoval v Oradei, Debrecíne, Sárospataku, od r. 1644 na univerzitách vo Franekeri, Utrechte, Leydene. Bol rektorom školy v Sátoraljaújhely, v Košiciach, v r. 1648-51 bol farárom v Tállyi, v Berehove a od r. 1653 v Košiciach. Pri prenasledovaní protestantov po odhalení Vešelénihho sprisahania bol pozvaný pred mimoriadny súd v Bratislave, cestou však zomrel. Bol vynikajúci rečník - kazateľ, autor básní, pohrebných kázní.

133

A 4266

CEGLÉDY, Štefan. In: Slovenský biografický slovník. – Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 367.

Ceglédy, Štefan - údaje biografické

PLOSKÉ

Literárne spracovanie

134

T 51 948

JESENSKÝ, Janko

Zo starých časov. Noveletky / Janko Jesenský. - (1935). - Bratislava :
Bibliotéka, 234 s.

novely - Ploské - Bohdanovce

Novela Karol Ketzler - Dej novely spadá do Bachovej éry a je lokalizovaný do Prešova, Ploského a Bohdanoviec. Hrdinom novely je výstredný starý Prešovčan, niekdajší šarišský statkár v Ploskom a v Bohdanovciach. Hoci v kartách prehral niekoľko dedín, žije v Ploskom v rozpadávajúcom sa kaštieli a nevzdáva sa zemianskych spôsobov.

POPROČ

Literárne spracovanie

pozri záznam č.215 a

RANKOVCE

Literárne spracovanie

135

Rz 2607

BAYER, József

Déryné naplója. (Déryovej denník) [Kniha] / József Bayer. - Budapest : Singer
és Wolfner Kiadása s.n. 465 s.

*divadlo - Déryné-Széppatakyová, Róza (herečka, 1793-1872) - Košice- Rankovce
- denníky - životopisy*

Pôsobenie v Rankovciach na s. 198, 203, 206.

DÉRY Istvánné Széppataki Róza naplója. (Denník Rózy Déryovej-Széppatakyovej). [Kniha]. - Budapest : Szépirodalmi Könyvkiadó, 1953. - 424 s.

divadlo - Déryné-Széppatakyová, Róza (herečka, 1793-

1872) - pôsobenie - Košice - Rankovce - denníky - životopisy

Denník slávnej maďarskej herečky opisuje o.i. jej pobyt v Košiciach a v Rankovciach (r.1828-1837 aj predchádzajúcich rokoch).

Literárne osobnosti

Hlovík, Ján – evanjelický farár, kultúrny pracovník, zberateľ ľudovej slovesnosti

* 28.3.1804 Párnica (okr. Dolný Kubín)

+ 27.3.1862 Rankovce (okr. Košice-okolie)

Študoval v Ožďanoch, Kežmarku a v Prešove, teológiu v Bratislave. Bol učiteľom vo Fóte, profesorom rétoriky na gymnáziu v Lučenci, evanjelický farár v Kladzanoch, od r. 1845 v Rankovciach. Počas štúdií napísal Ódu k oslávení památky Škaricovy, v Lučenci epickú básnickú skladbu Bitka pri Lučenci (nezachovala sa). Zbieral zemplínske ľudové piesne. V Rankovciach sa sústredil na archeológiu a matematiku, z ktorých vydal samostatné práce.

POPOVIČ, Anton

Ľudové balady v Hlovíkovej zbierke z r. 1842 / Anton Popovič. In: Nové obzory 6. - Košice : Východoslovenské vydavateľstvo pre Múzeum Slovenskej republiky v Prešove, 1964. - S. 168-181.

balady ľudové - Hlovík, Ján - Zemplínske spievanky - zbierky – rozbory

BRTÁŇ, Rudo

Kollárov hlavný prameň zemplínskych a šarišských ľudových piesní.

(K problému zberateľov) / Rudo Brtáň. In: Nové obzory 7, 1965. - S. 206-234.

Hlovík, Ján - piesne ľudové - zberateľstvo - štúdie

Ján Hlovík ako zberateľ piesní východoslovenského ľudu.

139

Rz 2142

SEDLÁK, Imrich. In: Strieborný vek. - Košice : Východoslovenské vydavateľstvo, 1970. - S. 110-113.

Hlovík, Ján - život - tvorba – štúdie

140

Rz 79

HLEBA, Edmund

Ján Hlovík a jeho miesto v slovenskej histórii / Edmund Hleba. In: Nové obzory 12. - Košice : Východoslovenské vydavateľstvo pre Múzeum Slovenskej republiky v Prešove, 1970. - S. 335-341.

Hlovík, Ján - život - dielo – štúdie

141

A 4266

HLOVÍK, Ján. In: Slovenský biografický slovník. II. zväzok. E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 341.

Hlovík, Ján - údaje biografické

Záborský, Jonáš – spisovateľ, historik, redaktor, evanjelický neskôr katolícky kňaz

* 3.2.1812 Záborie (okr. Martin)

+ 23.1.1876 Župčany (okr. Prešov)

Základnú školu navštevoval v Zábóri, Hornom Jasene a v Záturčí, gymnázium v Necpaloch, Kežmarku, teológiu v Prešove, univerzitu v Halle. Pôsobil ako kaplán v Pozdišovciach, v Liptovskom Mikuláši. R. 1840-42 bol evanjelickým kňazom v Rankovciach. R. 1842 prestúpil do rímskokatolíckej cirkvi, r. 1850 pôsobil krátko ako mimoriadny profesor gréčtiny na Právnickej akadémii v Košiciach. Od r. 1853 bol rímskokatolíckym farárom v Župčanoch. Jeho literárna tvorba je rozsiahla. Je autorom básnických, prozaických a dramatických diel, literárnych kritik, polemík, publicistických príspevkov a historických prác. Bol agilným účastníkom a mecénom národno kultúrnych pohybov na Slovensku, podporovateľom študujúcej mládeže, spoluzakladateľom Matice slovenskej. Na budove obecného úradu v Rankovciach je umiestnená

pamätná tabuľa s textom:

V TEJTO OBCI ŽIL V ROKOCH 1840 – 1842 JONÁŠ ZÁBORSKÝ
SLOVENSKÝ SPISOVATEĽ A DRAMATIK BOJOVNÍK PROTI
TRIEDNEMU A SOCIALNEMU ÚTLAKU.

142

ZÁBORSKÝ, Jonáš

Nová kaplánka a fara. (Z vlastného životopisu) / Jonáš Záborský. In: Výber z diela II. - Bratislava : SVKL, 1953. - S. 255-256.

dielo - pobyt v Rankovciach - životopis vlastný

Príchod Jonáša Záborského do Rankoviec.

143

ZÁBORSKÝ, Jonáš

Katolizovanie. (Z vlastného životopisu) / Jonáš Záborský. In: Výber z diela II. - Bratislava : SVKL, 1953. - S. 256-258.

dielo - životopis vlastný

144

Rz 335

LAZAR, Ervín: Rankovce. In: Jonáš Záborský. Život - Literárne dielo - Korešpondencia. - Bratislava : SVKL, 1956. - S. 25-31.

Záborský, Jonáš - dielo literárne

Už koncom roku 1840 J. Záborský zaujal kňazskú stanicu v Rankovciach. (Mylne udáva rok príchodu do Rankoviec vo svojom "Životopise" rokom 1841). Dostal sa do neutešených pomerov, rozpory s cirkevným dozorcem Samuelom Sonntagom, diferencie s cirkevníkmi, materiálne nezrovnalosti hovoria o jeho ťažkej pozícii v Rankovciach. Ďalší pobyt a zmena vierovyznania.

145

BRTÁŇ, Rudo

"Jonáš, či ma nepoznáš?" / Rudo Brtáň. In: Nedel'ná pravda. - Roč. 5, č. 1 (1972), s. 6.

Záborský, Jonáš - pôsobenie - Rankovce

O. i. spomína sa aj pobyt v Rankovciach.

146

VOJTKO, Peter

Jonáš Záborský a východné Slovensko. 1812-1876. Odporúčajúca bibliografia [Bibliografia] / Zost. Peter Vojtko. - Košice : Krajská knižnica, 1972. - 20 s.

Záborský, Jonáš - pôsobenie - Slovensko východné - bibliografie odporúčajúce

147

Rz 5180

JONÁŠ Záborský župčiansky samotár. Život a dielo v dokumentoch [Kniha] / Sprac. Viliam Jariabek. - Martin : Osveta, 1981. - 228 s.

Záborský, Jonáš - pôsobenie - listy - Rankovce - štúdie

Pobyt, pôsobenie v Rankovciach na s. 53-58. Vyobrazenie rankovského kostola a domu v ktorom býval, listy Záborského, seniorovi Adamovi Hlovíkovi. Listy, úryvky z diel, z hodnotení, kritik a spomienok súčasníkov i literárnych vedcov.

148

I 2103

REZNÍK, Jaroslav. In: Po literárnych stopách na Slovensku. - Bratislava : Mladé letá, 1982. - S. 218-219.

Záborský, Jonáš - pobyt v Rankovciach - rukopisy - Rankovce - Rozhanovce

Pobyt Jonáša Záborského v Rankovciach. Zobrazený rukopis Záborského diela Bitka u Rozhanoviec.

149

A 4188

RANKOVCE, okres Košice. - Obr.1. In: Album literárnych pamiatok na Slovensku, 1983. - S. 273.

Záborský, Jonáš - pôsobenie

Pôsobenie v Rankovciach. Roku 1841 vyhorela celá dedina a ľadovec zničil úrodu. Na obr. pôsobisko Jonáša Záborského, budovu r. 1914 zbúrali.

150

PETROVSKÝ, Karol

Politické odstavenie Štúrovcov : Spory medzi Staroslovákmi a Novoslovákmi / Karol Petrovský. In: Slovenská republika. - Roč. 6, č. 69 (24.03.1998), s. 10.

Záborský, Jonáš – pôsobenie

REŠICA

Literárne spracovanie

pozri záznam č.215 a

ROZHANOVCE

Literárne spracovanie

151

Rz

OLYSÓI GABÁNYI, János

A magyar várak legendái. (Legendy maďarských hradov) [Kniha] / János Olysói Gabányi. - Budapest : A szent István - társulat kiadása, b.r.v. 391 s.

literatúra maďarská - bitka pri Rozhanovciach - Rozhanovce – legendy

O Rozhanovciach, rozhanovskej bitke na s. 357-379.

152

BRANECKÝ, Jozef

Poklady Matúša Čáka. Historický román pre mládež [Kniha] / Jozef Branecký. - Bratislava : Slovenská liga, 1935. - 259 s.

literatúra slovenská - bitka pri Rozhanovciach - romány historické

V 20. kapitole spisovateľ oživil bitku pri Rozhanovciach.

153

ŠTÚR, Ľudovít

Básne [Kniha] / Ľudovít Štúr, 1954. - 391 s.

literatúra slovenská - bitka pri Rozhanovciach - poézia

V básni Matúš z Trenčína na s. 249-256 - bitka pri Rozhanovciach.

154

Rz 79

LIBA, Peter

Hviezdoslavova básnická rozprava Stropkov / Peter Liba. In: Nové obzory 4. - Košice : KNVL, 1962. - S. 231-341.

poézia - Hviezdoslav, Pavol Országh - Stropkov (básnická rozprava) - bitka pri Rozhanovciach - texty

Dokument o menej známom diele P.O. Hviezdoslava - básnickej rozprave Stropkov, súčasťou ktorej sú verše venované bitke pri Rozhanovciach (236-237).

155

ZÁBORSKÝ, Jonáš - HORÁK, Karol

Bitka pri Rozhanovciach [Kniha] / Jonáš Záborský, Karol Horák. - Bratislava : Lita, 1972. - 68 s.

literatúra slovenská - bitka pri Rozhanovciach - hry

Hra v troch dejstvách.

156

ZÁBORSKÝ, Jonáš

Bitka pri Rozhanovciach. Historická smutnohra v šiestich dejstvách [Kniha] / Jonáš Záborský. - Bratislava : Tatran, 1976. - 109 s.

literatúra slovenská - bitka pri Rozhanovciach – hry

...s autorovým historickým úvodom. Smutnohra v 6. dejstvách zachytáva ozbrojený zápas na zač. 14. stor. medzi Matúšom Čákom a kráľom Karolom Róbertom. Dejisko: Vajkovce, Košická hora a Rozhanovce.

Rozhanovce pozri aj Rankovce

Literárne osobnosti

157

KOČIŠ, G.J. In: Rozhanovce v kultúrnych dejinách Slovenska. - Rozhanovce : Obecný úrad, 1994. - S. 22-26. - Obr. 2.

literatúra - Rozhanovce - štúdie

Podrobne spracovaná stať o literatúre v dejinách Rozhanovciac. Osobnosti, diela.

Jacobsová, Cecília – poetka

* 29.9.1846 München – Wettelkamm (Nemecko)

+ 5.5.1891 Rozhanovce (okr. Košice-okolie)

Od r. 1852 žila v Čechách a potom v Rozhanovciach, kde si rodina prenajala pozemky a hospodárila. Rodina si zachovala kultúrnu úroveň, vlastnili dobre vybavenú knižnicu. Cecília tvorila pod vplyvom Geotheho a nemeckých realistov. Jej básne v nemeckom jazyku sa zachovali v troch rukopisných zbierkach.

158

PETRLOVÁ, E.

Cäcilie Jacobs. Versuch einer Monographie aud Grund vorgefundener Polsiebücher / E. Petrlová. In: Acta Facultatis Philosophicae Universitatis Šafarikanae. Literárnovedný zborník 3/1972.-Bratislava:[s.n.], 1973. - S. 35-79.

Jacobsová, Cecília - život - tvorba - údaje biografické

159

A 4266

JACOBSOVÁ, Cecília. In: Slovenský biografický slovník. II. zväzok. E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 505.

Jacobsová, Cecília - údaje biografické

160

KOČIŠ, G.J. - Obr.1. In: Rozhanovce v kultúrnych dejinách Slovenska. - Rozhanovce : Obecný úrad, 1994. - S. 26.

Jacobsová, Cecília - život - tvorba – štúdie

Kleštinský Ladislav (László), klestinai – advokát, mestský a župný verejný činiteľ, spisovateľ, dramatik

* 9.6.1809 Košice

+ 30.9.1889 Košice

Pochádzal zo zemianskej rodiny. Študoval v Košiciach, Budapešti. Zastával rôzne funkcie v službách Abovsko-turnianskej župy. V dôchodkovom veku sa presťahoval do Rozhanoviec. Od 30. rokov 19. stor. bol organizátorom maďarských divadelných súborov. Bol autorom početných hier, ktoré uvádzali na východnom Slovensku, najmä v Košiciach, ďalej článkov, poviedok, recenzií. V rukopise zanechal 5 hier a 4 preklady. Ako 29-ročnému mu vyšiel tlačou zdramatizovaný priebeh rozhanovskej bitky A rozgonyi csata v 4 dejstvách.

161

A 4266

KLEŠTINSKÝ, Ladislav (Klestinszky). In: Slovenský biografický slovník. III. zväzok. K-L. - Košice : Matica slovenská, 1987. - S. 101.

Kleštinský, Ladislav - údaje biografické

162

A 4800, Rz 5878

MIHÓKOVÁ, Mária. In: Slovník košických osobností 1848 - 1918. - Košice : ŠVK, 1995. - S. 207-208.

Kleštinský, Ladislav - údaje biografické

RUDNÍK

pozri aj Nováčany, Zlatá Idka, záznam č.215 a

RUŽÍN

Literárne spracovanie

163

J.A.

Dom pri škole : Pôvodná rozhlasová poviedka ku Dňu učiteľov / J.A. . In: Rozhlas. - č. 14 (1983), s. 12.

literatúra slovenská - Ružín - poviedky - relácie rozhlasové - glosy

Glosa k poviedke odohrávajúcej sa na prelome štyridsiatych a päťdesiatych rokov v svojráznom dedinskom prostredí bývalej obce Ružín.

SLANEC. SLANECKÝ HRAD

Literárne spracovanie

164

Rz

DIENES, Adorján

Szalánc (Slanec) / Adorján Dienes. In: Regelő romok. – Rožňava: b.n., b.r.v. – S. 174-178.

hrady – Slanec – povesti

165

Rz 5907

PETRO, František

POVESTĚ o Slaneckom hrade / František Petro. In: Zaujímavosti z histórie Slanca a okolia. - Slanec : Obecný úrad, b.r.v. S. 51-61.

povesti - Slanecký hrad – texty

166

Rz

OLYSÓI GABÁNYI, János

A magyar várak legendái. (Legendy maďarských hradov) [Kniha] / János Olysó Gabányi. - Budapest : A szent István - társulat kiadása, 1924. - 343 s.

literatúra maďarská - Slanecký hrad - legendy

Povešť o hrade Slanec (Nagyszalánc) na s. 135-150.

167

PETRO, František

Slanec a okolie : Poznajme slávnú históriu našich predkov / František Petro. In: Zora východu. - (04.06.1969), s. 2.

povesti - Slanecký hrad - texty

Osudy hradu od 10. storočia doteraz. Povešť o hradnej panej.

168

PETRO, František

Slanec a okolie : Poznajme slávnú históriu našich predkov / František Petro. In: Zora východu. - (11.06.1969), s. 3.

povesti - Slanecký hrad - texty

Ukončenie povesti o hradnej panej.

169

GEDRA, František

Svedok minulosti / František Gedra. - Obr.2. In: Východoslovenské noviny. - (24.09.1976), s. 5. - [Príl. VN, Č.39]

povesti - Slanecký hrad - Slanec - Kerekhegy - zámoček poľovnícky - Izra - jazero - texty

Povešť o Slaneckom hrade, údaje o obci Slanec, poľovníckom zámočku zvanom Kerekhegy a jazere Izra.

170

ŠUMEC, Ondrej

V osídlach vášne. Povesti o slovenských hradoch. (Povešť o Slaneckom hrade) / Ondrej Šumec. In: Priateľ rodiny'87. - Bratislava : Obzor, 1986. - S. 70-75.

povesti - Slanecký hrad – texty

171

NEŠPOR, Jaroslav

Za hradmi Slanských vrchov : Jedným soľou zeme, iným soľou v očiach / Jaroslav Nešpor. - Obr.6. In: Krásy Slovenska. - Roč. 77, č. 3-4 (2000), s. 22.

hrady - história - popis - majitelia - povesti - Slanec - Košice-(okolie) – štúdie

pozri aj Izra

pozri záznam č.1a

SLANSKÉ VRCHY

172

CHUDÍK, Michal

Hory plné smútku / Michal Chudík. In: Poľovníctvo a rybárstvo. - Roč. 30, č. 8 (1978), s. 17.

literatúra slovenská - poľovníctvo - poviedky - Slanské vrchy - Dargovský priesmyk - texty

Poviedka s poľovníckou tematikou zo Slanských vrchov a Dargovského priesmyku.

SVINICA

Literárne spracovanie
----

pozri záznam č.1a

Literárne osobnosti

Sinkai, Juraj (Sincai, Gheorghe) – historik, jazykovedec, básnik

* 1755

+ 1816 Svinica (okr. Košice-okolie)

Rumunský básnik a jazykovedec. Študoval v Kluži u jezuitov, ale po nezhodách s nimi odíde z Kluže. V štúdiách pokračoval u piaristov, neskôr v Ríme. Vo Viedni vyučoval náboženstvo. Po rôznych peripetiách sa dostal ku grófovi Vassovi v Abovskej župe ako vychovávateľ jeho detí. Tu zostáva až do roku 1803. Neskôr pôsobil v Budíne. Podľa informácií, Mgr. Štefana Eliáša zo Štátneho oblastného archívu v Košiciach, je zaznamenané v cirkevnej matrike obce, že zomrel v r. 1816 vo Svinici. Jeho hlavné dielo je Cronica Romanilor (Kronika Rumunska). Vydal tiež viacero učebníc a slovníkov. Vlastný život ospieval v jednej latinskej elégii.

173

A 2960

Sinkai, Juraj. In: A Pallas nagy lexikona. XV. - Budapest : Pallas irodalmi, 1897. - S. 5-6.

Sinkai, Juraj - údaje biografické

174

A 2967

SZINNYEI, József. In: Magyar irók élete és munkai. XII. - Budapest : Hornyánszky Viktor, 1908. - S. 1148-1150.

Sinkai, Juraj - údaje biografické

ŠTÓS

Literárne spracovanie

pozri záznam č.215 a

Fábry, Zoltán – spisovateľ, literárny kritik maďarskej národnosti

* 10.8.1897 Štós (okr. Košice-okolie)

+ 31.5.1970 Štós (okr. Košice-okolie)

Od r. 1919 žil v Štóse, v r. 1926-39 bol redaktorom časopisu Korunk v Kluži, r. 1931-36 redaktor revue Az Út, r. 1931 starosta Štósu. Za protifašistické články 1939 a od 1941 bol internovaný v Ilave. Až do svojej smrti pôsobil v Štóse. Jeho humanistické postoje ovplyvnili zážitky z 1. sv. vojny. Žil v ústraní, no ovplyvňoval hlavné kultúrno-politické princípy maďarskej literatúry na Slovensku. Jeho dielo patrí k tomu najlepšiemu, čo vytvorili spisovatelia maďarskej národnosti na Slovensku. Bol filozofický typ spisovateľa, ktorý sa vyjadroval prevažne esejami. Bol znalcom maďarskej a svetovej literatúry. Výber z jeho diela vyšiel v slovenčine: Obžalovaný prehovorí, Pravda myšlienky a mieru, Vox humana, v češtine Naše vlast Europa. Obsiahle je jeho dielo vydané v maďarskom jazyku. V spisovateľovom dome bolo vytvorené študijné literárne múzeum (pamätný dom), ktoré otvorili v r. 1975. Pri tej príležitosti bola odhalená aj spisovateľova busta, ktorej autorom bol sochár V. Löffler. Svoju pozostalosť odkázal Csemadoku. V r. 1990 bola založená Nadácia Zoltána Fábryho. Text pamätnej tabule:

TU ŽIL A PRACOVAL ZOLTÁN FÁBRY ANTIFAŠISTICKÝ SPISOVATEĽ
MAĎARSKEJ NÁRODNOSTI 1897 – 1970 EBBEN A HÁZBAN ÉLT ÉS
DOLGOZOTT FÁBRY ZOLTÁN MAGYAR NEMZETISÉGU
ANTIFASISZTA ÍRO.

Na náhrobku na miestnom cintoríne je busta spisovateľa (autor Vojtech Löffler) a nápis: Fábry Zoltán (1897 1970) "VOX HUMANA".

175

Rz 2416

KOVÁCS, Gyözö

Fábry Zoltán [Kniha] / Gyözö Kovács. - Bratislava : Madách, 1971. - 185 s.

*literatúra maďarská - Fábry, Zoltán (spisovateľ, 1897-1970) - život - dielo –
kritika literárna - fotografie - zbierka regionálna*

176

Rz 5042

CSANDA, Sándor

Fábry Zoltán [Kniha] / Sándor Csanda. - Bratislava : Madách, 1980. - 176 s.

literatúra maďarská - Fábry, Zoltán (spisovateľ, 1897-1970) - život - dielo – monografie

177

REGULI, Ernő

Fábry Zoltán [Bibliografia] / Ernő Reguli. - Budapest : Szabó Ervin könyvtár, 1980. - 250 s.

Fábry, Zoltán (spisovateľ, 1897-1970) - dielo – bibliografie

178

I 2103

REZNÍK, Jaroslav. In: Po literárnych stopách na Slovensku. - Bratislava : Mladé letá, 1982. - S. 222-223.

Fábry, Zoltán (spisovateľ, 1897-1970) - život – tvorba

179

A 4266

FÁBRY, Zoltán. In: Slovenský biografický slovník. II. zväzok. E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 46-47.

Fábry, Zoltán (spisovateľ, 1897-1970) - údaje biografické

180

SIDÓ, Zoltán

A Fábry Zoltán Alap. (Nadácia Zoltána Fábryho) / Zoltán Sidó. In: Hét. - Roč. 35, č. 8 (23.02.1990), s. 3.

Nadácia Zoltána Fábryho - Csemadok, UV - založenie - r. 1990 - Štós - štatút – znenie

181

Rz 6002

FÁBRY, Zoltán. In: A cseh/slovákiai magyar irodalom lexikona 1918-1995. (Lexikón maďarskej literatúry v Česko/Slovensku 1918-1995). - Bratislava : Madách-Pasionium, 1997. - S. 81-83.

Fábry, Zoltán (spisovateľ, 1897-1970) - údaje biografické

Dom Zoltána Fábryho, cintorín

182

VARGA, B. - SZILVÁSSY, J.

Ujjáépült a Fábry - ház. (Vynovili Fábryho dom) / B. Varga, J. Szilvássy. In: Új Szó. - (13.12.1974), s. 4.

dom Zoltána Fábryho - obnovenie – pozostalost'

183

VARGA, Béla - GÁL, Sándor

Kinyilik a stószí ablak. (Otvorí sa štóssky oblok) / Béla Varga, Sándor Gál. - Obr.2. In: Hét. - (30.05.1975), s. 18.

dom Zoltána Fábryho - knižnica - archív - korešpondencia

Rozhovor o vykonaných prácach na zriadení literárneho múzea z domu Z. Fábryho, o využití jeho knižnice, archívu, korešpondencie pre výskumné účely.

184

BIČKOŠ, Ján

V piatok - 21. novembra 1975... / Ján Bičkoš. - Obr.2. In: Zora východu. - (26.11.1975), s. 1.

dom Zoltána Fábryho - rekonštrukcia - sprístupnenie

Sprístupnenie zrekonštruovaného domu Zoltána Fábryho verejnosti.

185

KÖVESDI, János

Tegyük közkinccsé Fábry Zoltán szellemi örökségét. (Nech je duchovné dedičstvo Zoltána Fábryho spoločným bohatstvom) / János Kövesdi. - Obr.1. In: Új Szó. - (28.11.1975), s. 6.

dom Zoltána Fábryho - otvorenie

Myšlienky z otvorenia pamätného domu spisovateľa v Štóse. Popis domu, príprava na vydanie Fábryho spisov.

186

-lgo-

Megújult falak közt. (Medzi obnovenými múrmi) / -lgo- . - Obr.3. In: Nö. - (04.12.1975), s. 2.

dom Zoltána Fábryho - busta - odhalenie

O odhalení busty Zoltána Fábryho na spisovateľovom dome, z ktorého vytvorili študijné múzeum.

187

CHILOVÁ, Kamila

Stál na stráží proti vojne / Kamila Chilová. In: Východoslovenské noviny. - (05.12.1975), s. 4.

dom Zoltána Fábryho - dielo - priatelia - závet

O spisovateľovi Zoltánovi Fábrym, jeho dome v Štóse, o jeho priateľoch, jeho záвете.

188

LÖRINC, Gyula

Elkötlező örökség. (Zaväzujúce dedičstvo) / Gyula Lörinc. - Obr.8. In: Hét. - Roč. 21, č. 1 (01.01.1976), s. 12-13.

dom Zoltána Fábryho - múzeum literárne - knižnica - študovňa - prejavy slávnostné

Slávnostný prejav pri otvorení Fábryho domu ako literárneho múzea, knižnice a študovne v Štóse.

189

(Sz.J.)

Fábry Zoltán könyvtára. (Knižnica Zoltána Fábryho) / (Sz.J.) . - Obr.1. In: Hét. - Roč. 28, č. 45 (1983), s. 15.

Fábry, Zoltán (spisovateľ, 1897-1970) - knižnica - katalógy

Rozbor vlastnoručne zhotovených katalógov spisovateľa a jeho výdavkov na knihy.

190

KARAP, Ján

Okres Košice-vidiek. 2. prepracované vydanie [Kniha] / Zost. Ján Karap. - Košice : Východoslovenské vydavateľstvo, 1989. - 174 s.

dom Zoltána Fábryho - pracovňa - izby pamätné - náhrobok

Na s.78-79 obrazová dokumentácia: rodný dom Z. Fábryho, pracovňa spisovateľa, pamätné izby, náhrobok na cintoríne.

xxx

191

TÓTH, László

Felirat Fábry sírkövére [Nápis na náhrobok Fábryho] / László Tóth. In: Vasárnapi Új Szó. - Roč. 10, č. 32

(07.08.1977), s. 11.

Epitaf – náhrobok

192

GÁL, Sándor

Stósz 1977 / Sándor Gál.-Obr.5. In: Hét -Roč. 22, č. 32 (13.08.1977), s. 12-13.

dom Zoltána Fábryho - cintorín - testament

Zaujímavosti zo Štósu. Dom v ktorom žil a tvoril Zoltán Fábry. Zvláštnosti cintorína. Časť testamentu z 20.1.1970.

Poézia o Zoltánovi Fábrym

193

ZALABAI, Zs.

Gregorián több szólamra [Gregoriánsky spev viachlasný] / Zs. Zalabai. In: Hét. - Roč. 15, č. 44 (1970), s. 13.

Fábry, Zoltán (spisovateľ, 1897-1970) - poézia

Báseň venovaná in memoriam Zoltánovi Fábrymu.

194

CSONTOS, Vilmos

Fábry / Vilmos Csontos. In: Új Szó. - Roč. 29, č. 134 (07.06.1976), s. 4.

Fábry, Zoltán (spisovateľ, 1897-1970) – poézia

195

TÖRÖK, Elemír

Delelő. (Siesta). [Kniha] / Elemír Török. - Bratislava : Madách, 1976. - 84 s.

Fábry, Zoltán (spisovateľ, 1897-1970) - poézia

Pamiatke Zoltána Fábryho je venovaná báseň Egy hang (Jeden hlas) na s. 45.

196

BATTA, György

Fábry Zoltán halálána [k úmrtiu Zoltána Fábryho] / György Batta. In: Hét. - Roč. 22, č. 32 (13.08.1977), s. 11.

Fábry, Zoltán (spisovateľ, 1897-1970) – poézia

197

DÉNES, György

Fábry / György Dénes. In: Hét. - Roč. 22, č. 32 (13.08.1977), s. 11.

Fábry, Zoltán (spisovateľ, 1897-1970) – poézia

198

GYÖRY, Dezső

Ezért még érdemes élni. [Pre toto sa ešte oddá žiť] / Dezső Györy. In: Műhely'80. - Bratislava Madách, 1980. - S. 20.

Fábry, Zoltán (spisovateľ, 1897-1970) – poézia

199

FORBÁTH, Imre

Fábry Zoltán / Imre Forbáth. In: Szabad Földműves. - Roč. 33, č. 32 (14.08.1982), s. 7.

Fábry, Zoltán (spisovateľ, 1897-1970) – poézia

200

KONDRÓT, Vojtech

Júnová nova. (Pamiatke Zoltána Fábryho) / Vojtech Kondrót. In: Nové slovo. - Roč. 29, č. 32 (13.08.1987). - [Príl. Nedel'a, 6, č. 32, s. VI.]

Fábry, Zoltán (spisovateľ, 1897-1970) – poézia

201

GILÁNYI, Sándor

Örhelyen. (Na stanovišti stráže). (Fábry Zoltán halálának 20. évfordulójára). (K 20. výročiu úmrtia Z. Fábryho) / Sándor Gilányi. In: Keleti napló. - Roč. 1, č. 5 (1990), s. 3.

poézia - literatúra maďarská – texty

202

VERES, János

Fábry Zoltánnak [Zoltánovi Fábrymu] / János Veres. In: Hét. - Roč. 35, č. 8 (23.02.1990), s. 12.

poézia - literatúra maďarská – texty

203

FORBÁTH, Imre

Fábry Zoltán : Száz éve született Fábry Zoltán / Imre Forbáth. In: Irodalmi Szemle. - Roč. 40, č. 8-9 (1997), s. 2.

Fábry, Zoltán (spisovateľ, 1897-1970) – poézia

Poézia o Zoltánovi Fábrym

204

FORBÁTH, Imre

Fábry Zoltán / Imre Forbáth. In: Új Szó. - Roč. 30, č. 133 (16.05.1977), s. 4.

Fábry, Zoltán (spisovateľ, 1897-1970) – poézia

205

FORBÁTH, Imre

Fábry Zoltán / Imre Forbáth. In: Hét. - Roč. 22, č. 32 (13.08.1977), s. 11.

Fábry, Zoltán (spisovateľ, 1897-1970) – poézia

TRSTENÉ pri HORNÁDE

Literárne spracovanie

206

Rz 2872

ENYICZKEI, Béla N.

Fillérek [Kniha] / Béla N. ENYICZKEI.-Kassa: Kiadja Ries Lajos, 1893.- 126 s.

literatúra maďarská - poviedky satirické

Satirická poviedka Asztalosok (Stolári) z Trsteného pri Hornáde na s.67-73.

TURŇA NAD BODVOU

Literárne spracovanie

207

FECSÓ, Pál

Torna patak partján [Na brehu Turnianskeho potoka] / Pál Fecsó. In: A Hét. - Roč. 3, č. 33 (17.08.1958), s. 14.

poézia

208

Rz 2240

TÓTH, Géyza

A tornai professzor és az ő négy fia [Turniansky profesor a jeho štyria synovia] / Géyza Tóth. In: A szabadságharcz Emlék - Albuma. - Kassa : Nauer Henrik, 1898. - S. 148-152.

poviedky - Turňa nad Bodvou – texty

209

RAK, Ján

Pohľadnice zo stavby trate Turňa - Rožňava / Ján Rak. In: Moja krajina. - Bratislava : Slovenský spisovateľ, 1953. - S. 40.

poézia

210

RAK, Ján

Pohľadnica zo stavby trate Turňa - Rožňava / Ján Rak. In: Pod zástavou strany. - Bratislava : Slovenský spisovateľ, 1953. - S. 149.

poézia

pozri záznam č.215 a

Literárne osobnosti

Bartóky, Mariska – poštmajsterka, spisovateľka

(* ?, + ?)

Poštmajsterka v Turni nad Bodvou. V košických novinách zvlášť vo Felsőmagyarország uverejňovala množstvo poviedok. Prispievala aj do budapeštianskych novín. V roku 1896 vydala zbierku poviedok Felhök (Oblaky).

211

Rz 2243

HAMVAI KOVÁCS, Zsigmond. In: Kassai irók. - Košice : [s.n], 1907. - S. 207.

Bartóky, Mariska - údaje biografické

Feinerinus, Christophorus (vl. menom Feiner) – kanonik, spisovateľ

* ?

+ 1562

Pôvodom z Košíc, bol od r. 1550 do r. 1559 kanonikom ostrihomskej kapituly sídliacej v Turni a turnianskym archidiakonom, v r. 1550-1556 i spišským kanonikom. Autor náboženských spisov.

KUZMÍK, Jozef. In: Slovník autorov slovenských a so slovenskými vzťahmi za humanizmu Zväzok 1. A-M. - Martin : Matica slovenská, 1976. - S. 220.

Feinerinus, Christophorus - údaje biografické

Kovács, Žigmund (Hamvai, Klió) – úradník, novinár, spisovateľ

* 26.4.1816 (Alsószuha (Maďarsko)

+ 1918 Košice?

Študoval na gymnáziu a teológiu na evanjelickej reformovanej akadémii v Sárospataku. Roku 1870-1873 pôsobil v Hrhove, v r. 1873-84 bol úradníkom v Turni nad Bodvou, od r. 1884 bol pracovníkom finančného riaditeľstva, neskôr mestského magistrátu, v r. 1904 bol hlavným mestským pokladníkom v Košiciach. R. 1910 odišiel na odpočinok a odsťahoval sa z Košíc. Pričinil sa o zlúčenie literárnej spoločnosti a Spolku košických spisovateľov a novinárov do Kazinczyho kruhu, bol redaktorom jeho ročeniek. Zredigoval album vidieckych básnikov. Bol autorom poviedok, veršov a knihy o košických spisovateľoch a publicistoch.

HAMVAI KOVÁCS, Zsigmond. In: Kassai irók. - Košice : [s.n], 1907. - S. 154-156.

Kovács, Žigmund - údaje biografické

KOVÁCS, Žigmund (pseud. Klió). In: Slovenský biografický slovník. III. zväzok. K-L. - Košice : Matica slovenská, 1989. - S. 204.

údaje biografické

MIHÓKOVÁ, Mária. In: Slovník košických osobností 1848 - 1918. - Košice : ŠVK, 1995. - S. 225-226.

Kovács, Žigmund - údaje biografické

pozri aj Hollók, Imrich Haniska pri Košiciach

TURNIANSKA NOVÁ VES

Literárne spracovanie

pozri záznam č.215 a

TURNIANSKA ŽUPA

Literárne spracovanie

215 a

MAGYAR, Zoltán:

Torna megeyi népmondáak. (Povesti Turnianskej župy)

Budapest, Osiris Kiadó 2001. 841 s.

povesti – Turnianska župa – Háj – Hačava – Hájska dolina – Host'ovce – Buzica – Debrad' – Janík – Jasov – Košice – Mokrance – Medzev – Včeláre – Péder – Poproč – Rešica – Rudník – Drienovec – Štós – Zádiel – Zádielska dolina – Dvorníky – Moldava nad Bodvou – Turňa nad Bodvou – Turnianska Nová Ves – Žarnov

TURNIANSKY HRAD

Literárne spracovanie

216

DIENES, Adorján

Torna (Turňa nad Bodvou) / Adorján Dienes. In: Regelő romok. – Rožňava: b.n., b.r.v. – S. 185-190.

hrady – Turňa nad Bodvou - povesti

217

S 8982

JANOTA, Ľudovít

HRAD TURŇA / Ľudovít Janota. In: Slovenské hrady. - Bratislava - Praha : Sväz slovenského študentstva, 1935. - S. 224-229.

Turniansky hrad - história - biela pani – povesti

218

STIBRÁNYI, Gustáv st.

A tornai vár. (Turniansky hrad) / Gustáv. Stibrányi st. - Obr.4. In: Hét. - Roč. 27, č. 5 (30.01.1982), s. 12-13.

Turniansky hrad - história - povesti

Dve povesti a historické údaje o vzniku hradu.

219

MÁTÉ, László

Tornai vértő. (Rumenica turnianska) / László MÁTÉ. In: Új Szó, Vásárnap kiadás. - Roč. 22, č. 24 (16.06.1989), s. 12.

Slovenské národné povstanie - Turniansky hrad - Turnianske Podhradie - texty

Poviedka s tematikou SNP. Dej sa odohráva v okolí Turnianskeho hradu a v Turnianskom Podhradí.

220

JESENSKÝ, Miloš

Turnianska biela pani / Miloš Jesenský. - Obr.1. In: Košický večer. - Roč. 8 (29), (17.01.1997), s. 5. - [Príl. Magazín. - Roč. 2, Č.3]

Turniansky hrad - biela pani – povesti

221

Rz 6274

JESENSKÝ, Miloš

Dejiny hradu. Biela pani turnianska / Miloš Jesenský. - Obr.1. In: Krajina zázrakov. - Košice : Agentúra K - Kristíny Rybárovej, 1998. - S. 190-191.

legendy - povesti - hrady - biela pani - Turniansky hrad – texty

222

(jmp)

Strašidlá, duchovia a démoni Slovensko neobchádzajú : Biela pani z Turne / (jmp) . In: Sme.- oč. 9, č. 14 (18.01.2001), s. 1.-[Príl. Na cestách. - Roč. 1, č. 2]

povesti - biela pani - Bebeková, Kristína (duch) - Turniansky hrad – texty

Turniansky hrad –povešť pozri aj Moldava nad Bodvou

VČELÁRE

Literárne spracovanie

pozri záznam č.215 a

VELKÁ IDA

Literárne spracovanie

223

Rz

DIENES, Adorján

Nagyida (Velká Ida) / Adorján Dienes. In: Regelő romok. – Rožňava: b.n., b.r.v. – S. 179-184.

hrady – Velká Ida – povesti

224

S 8982

JANOTA, Ľudovít

VELKÁ IDA / Ľudovít Janota. In: Slovenské hrady. - Bratislava - Praha : Sväz slovenského študentstva, 1935. - S. 292-297.

hrady - obrana - Cigáni - Velká Ida - povesti

História hradu vo Veľkej Ide, povest' o obrane hradu Cigánmi.

225

ARANY, János. In: A nagyidai czigányok. (Cigáni z Veľkej Idy). - (1948). - Budapest : Franklin, s. 75.

hrady - obrana - Cigáni - Velká Ida - epos satirický

Satirický epos o Cigánoch - obrancoch hradu vo Veľkej Ide za kuruckých bojov.

226

ARANY, János. In: Összes költeméyei III. A nagyidai cigánok (Cigáni z Veľkej Idy). - Budapest : Akadémiai Kiadó, 1952. - S. 215-266.

hrady - obrana - Cigáni - Velká Ida - epos satirický

227

MÁCHA, Karel Hynek

Dal Nagy-Idáról [Pieseň o Veľkej Ide] / Karel Hynek Mácha ; Preložil do maď. Andor Sas. In: Irodalmi Szemle. - Roč. 1, č. 1 (1958), s. 90-92.

hrady - obrana - Cigáni - Veľká Ida - poézia

Báseň o obrane hradu vo Veľkej Ide Cigánmi, v čase kuruckých vojen (pri útoku generála Bucheima r. 1556.)

228

SAS, Andor

Cseh romantikus költő verse Nagy - Ida várának védőiről [Báseň českého romantického básníka o obrancoch hradu vo Veľkej Ide] / Andor Sas. In: Új Szó. - Roč. 11, č. 147 (29.05.1958), s. 6.

hrady - obrana - literatúra maďarská - literatúra česká - Mácha, Karel Hynek - poézia - štúdie

O historickom pozadí básne, o spracovaní tejto témy u maďarských básnikov.

229

TAMÁŠ, Ladislav

Poveš' o Veľkoidanskom hrade / Ladislav Tamáš. In: Východoslovenské noviny. - Roč. 37, (08.07.1988), s. 7. - [Príl. Magazín VN. - Č. 27]

hrady - Veľká Ida - povesti – texty

230

JUHÁS, Ladislav

Keď Cigáni mali svoj hrad : Hriešni ľudia nášho východu / Ladislav Juhás. In: Slovenský východ. - Roč. 1, č. 239 (11.10.1991), s. 5.

hrady - obrana - Cigáni - Veľká Ida - príbehy historické

231

Rz 6274

JESENSKÝ, Miloš

Dejiny hradu. Poklady v podzemí / Miloš Jesenský. In: Krajina zázrakov. - Košice : Agentúra K - Kristíny Rybárovej, 1998. - S. 193-194.

legendy - povesti - hrady - poklady - podzemia - Veľká Ida – texty

232

KESZELI, Ferenc

"Szerelmes földrajz". Kalendáriumi adattár a regiekről ["Zamilovaný zemepis!" Zápisník o velikánoch minulosti] / Ferenc Keszeli. - Obr.7. In: Madách naptár 1981. (Madách minulosti). - Bratislava : Madách, 1981. - S. 63-68.

Miesta na Slovensku späté so životom a tvorbou maďarských spisovateľov (aj Košice, Veľká Ida, Prešov, Borša, Kežmarok, Toporec, Levoča, V. Tatry, Rožňava, Plešivec, Spišská Nová Ves, Podolíneč)

Ilosvay (Selymes?) , Péter - učiteľ, básnik, hudobník

* ?

+ 1574 (predpokladaný rok)

V roku 1548 bol učiteľom vo Veľkej Ide. Z jeho diel vyplýva, že bol vzdelaný v klasickej a latinskej kresťanskej literatúre. Námety pre svoju poéziu čerpal z gréckych dejín (Alexander Veľký), z dejín kresťanstva (sv. Pavol apoštol). Písal v maďarčine, ale známe sú jeho diela aj v latinčine. Najznámejšia a najobľúbenejšia bola jeho básnická skladba o ľudovom hrdinovi Tholdim.

233

A 2967

SZINNYEI, József. In: Magyar írok élete és munkái. V. kötet. - Budapest : Kiadja Hornyánszky Viktor, 1897. - S. 74-77.

Ilosvay, Péter - údaje biografické

Jabrocký, Pavol (Jabroczyk)

(15.01.1720-..?).

R. 1740 vstúpil do jezuitskej rehole. Učil v Košiciach, teológiu, filozofiu a kanonické právo na kolégiách v Trnave, Budíne a Györi. V rokoch 1766-73 bol predstaveným v rehoľnom dome v Sárospataku.

234

A 2967

SZINNYEI, József. In: Magyar írok élete és munkái. V. kötet. - Budapest :

Kiadja Hornyánszky Viktor, 1897. - S. 250.

Jabrocký, Pavol - údaje biografické

235

A 4266

JABROCKÝ, Pavol (Jabroczy). In: Slovenský biografický slovník. II. zväzok. E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 504.

Jabrocký, Pavol - údaje biografické

VTÁČKOVCE

Literárne spracovanie

236

SZERDAY

Aj vo Vtáčkovciach svieti elektrina /SZERDAY. In: Zora dediny. - Roč. 9, č. 11 (16.03.1959), s. 6.

poézia - Vtáčkovce – texty

VYŠNÁ HUTKA

pozri Buzica

VYŠNÝ KLATOV

pozri Zlatá Idka

ZÁDIEL

Literárne spracovanie

pozri záznam č.215 a

ZÁDIELSKA DOLINA

Ako zmizla dolina

Už dávnejšie sa povrávalo, že v Zádielskej doline sú ukryté poklady starých Hunov. Komu však patrili? Najčastejšie spomínali Attilových synov Irnáka a Dengezicsa. Druhý z nich je vraj v doline aj pochovaný spolu so svojim nemalým bohatstvom.

Keď sa také povráva, kto vie, či to nie aj pravda? Keďže túžba po poklade vždy lákala dobrodruhov, i v Zádielskej doline sa z času na čas objavovali hľadači pokladov...

Bolo to ešte v dobách, keď na našom území vládli uhorskí králi. Do doliny sa vybrala veľká skupina dobrodruhov. Prišli v noci. Cez deň sa neodvážili, lebo vedeli, že v dedinke Zádiel pri vchode do doliny žijú potomkovia Dengeziczových bojovníkov, ktorí strážia hrob ich bývalého vodcu i celú dolinu. Lenže v noci sa už málokto odvážil medzi skaly. I keď lupiči neboli práve dobráci a ani dobré úmysly nemali, odvážni boli. A tak každú noc bolo počuť, ako ťažkými krompáčmi udierajú do skál: hľadali skrytý poklad.

Čo však neustrážia ľudia, to ustrážia duchovia doliny. Najprv sa stratila voda z potoka a potom... Potom sa s veľkým hrmotom uzatvorila dolina. Jednoducho zmizla. Spolu s ňou sa stratila i celá armáda hľadačov pokladu. Prehltla ich hora a dolina ostala uzavretá.

Ľuďom sa v dedine bez vody žilo veľmi ťažko. Vzdychali za potôčikom i za dolinou. Tá však, zdalo sa, naveky zmizla. Ľudia sa už aj zmierili, že doliny niet, keď sa odohrala neuveriteľná príhoda. Bolo to v čase, keď v týchto končinách bojoval s kumánskymi votrelcami kráľ Ladislav I.. Kráľovi neprialo šťastie a mnoho jeho vojakov už padlo v boji. Kumánov bolo viac a musel ustupovať. Kráľ, unikajúc v sedle svojho koňa, sa veru modlil, lebo už – už sa zdalo, že padne nepriateľovi do rúk... Vtom sa stal zázrak: medzi ním a Kumánmi vznikla hlboká trhlina. Nie, nie nová, to sa iba Zádielska dolina znovu roztvorila. V potôčiku sa opäť objavila voda a všetko sa navrátilo na svoje pôvodné miesto.

Nepriatelia už boli kráľovi v pätách, preto ešte viac nabádali svoje kone k rýchlejšej jazde. Keď sa dolina roztvorila, pred hlbokou priepasťou už nedokázali zastaviť svoje zvieratá. Mnohí z nich zahynuli medzi skalami doliny – tak isto ako lupiči, čo chceli vykopať poklad Hunov.

V jaskyniach doliny dodnes možno nájsť porozbíjané kosti. Či patria Kumánom, alebo niekomu z bandy lupičov, to dolina neprezradí.

A poklad Hunov? Ten zatiaľ nik nenašiel. Dolina ho naďalej skrýva medzi skalami. Možno je to len povest' a pokladu ani niet.

Ale kto vie?

Spracoval: Peter Halász

237

Rz 6167

STIBRÁNYI, Gustáv

Szádelői regék [Kniha] / Gustáv Stibrányi. - Košice : Csemadok, b.r.v.. - 10 s. - Rozmn.

povesti - Zádielska dolina – texty

238

Rz 2776

KOVÁCS, Zsigmond

A Szádelői völgy régli. (Povesti Zádielskej doliny) [Kniha] / Zsigmond Kovács. - Košice : Rosa Viktor, 1901. - 24 s.

poézia - povesti - legendy - zobrazenie - Zádielska dolina – texty

239

OČENÁŠ, Ján

Krásy Zádielskej doliny / Ján Očenáš. In: Kalendár Demokrata. - (1947), s. 92-94.Obr.

povesti - Zádielska dolina - Zádielske Dvorníky

Miestne historické povesti o "spúšťadle pánov" a o "starom mlyne". (Zádielske Dvorníky)

240

PODBABIAGORSKÝ, Adolf

Tragédia v Zádielskej doline / Adolf Podbabiagorský. In: Východoslovenské noviny. - Roč. 19, č. 197 (21.08.1970), s. 5.

povesti - Zádielska dolina

Ľudová povest' o tragédii starého hájnika.

241

HALÁSZ, Peter

Skamenelý pastier / Peter Halász. - Fot.2. : obr.3. In: Priateľ. - Roč. 8, č. 3 (1987), s. 2.

povesti - Zádielska dolina – texty

242

HALÁSZ, Peter

Vznik Cukrovej homole / Peter Halász. - Obr.3. In: Priateľ. - Roč. 8, č. 1 (1987), s. 2 s. obálky.

povesti - Zádielska dolina – texty

243

HALÁSZ, Peter

Čertova stena / Peter Halász. - Obr.3. In: Priateľ. - Roč. 8, č. 4 (1987). - 2 s. obálky

povesti – Zádielska dolina – texty

244

HALÁSZ, Peter

Dengezics / Peter Halász.-Obr.3. In: Priateľ. - Roč. 18, č. 7 (1988). - 2 s. obálky

Dengezics, Atila (syn vládcu Hunov) - hroby - Zádielska dolina - Dengezicsova skala - povesti

Poveš' o Dengezicsovej skale v Zádielskej doline, ktorá má byť miestom posledného odpočinku syna vládcu Hunov Atilu- Dengezicsa.

245

HALÁSZ, Peter

Ako zmizla dolina : Poveš' o hľadačoch pokladov Hunov v Zádielskej doline. / Peter Halász. - Obr.3. In: Priateľ. - Roč. 18, č. 8 (1988). - 2 s. obálky

poklady - Zádielska dolina – povesti

pozri záznam č.215 a

ZLATÁ IDKA

Literárne spracovanie

246

Rz 176

ZAREMBOVÁ, Rozália

Lesy rozprávajú [Kniha] / Rozália Zarembová. - Košice : KNVL, 1961. - 156 s.

Slovenské národné povstanie - partizáni - antifašisti maďarskí - Petöfi Sándor (partizánska skupina) - operácie bojové - Zlatá Idka - Predná holica (chata) - Vyšný Klatov - Rudník - romány

Spomienka na boje v Slovenskom národnom povstaní. Operácie partizánskej jednotky maďarských antifašistov "Petöfi Sándor". Dej je lokalizovaný o.i. do Zlatej Idky, chaty na Prednej Holici, Vyšného Klatova, Rudníka.

Literárne osobnosti

Sziklay, František (Ferenc) – spisovateľ maďarskej národnosti, literárny historik, učiteľ

* 11.10.1882 Zlatá Idka okr. Košice (okolie)

+ 20.12.1943 Košice

Študoval na gymnáziu v Košiciach, potom na filozofickej fakulte a konzervatóriu v Kluži. Pôsobil ako učiteľ v Bratislave, v Satu Mare, v Bielej Crkve a v r. 1918-38 v Košiciach. Bol významným predstaviteľom a organizátorom umeleckého a kultúrneho života maďarskej národnostnej menšiny na Slovensku v medzivojnovom období. Písal poéziu, prózu i drámu, literárno-historické a osvetovo-kultúrne monografie, zaoberal sa filológiou, pedagogikou a kultúrnou politikou. Bol autorom početných odborných štúdií a článkov, redaktorom košických novín *Esti Ujság* a prekladateľom. Jeho rozsiahle spisovateľské a prekladateľské dielo, vedecké a osvetové práce patria do základného literárneho fondu maďarskej národnosti na Slovensku.

247

TURCZEL, Lajos

Sziklay Ferenc / Lajos Turczel. In: *Irodalmi Szemle*. - Roč. 26, č. 8 (1983), s. 760-763.

Sziklay, František (Ferenc)(spisovateľ maďarský, učiteľ, 1883-1943) - údaje biografické

248

MÉSZÁROS, Györgyi

Száz éve született Sziklay Ferenc. (Pred sto rokmi sa narodil Ferenc Sziklay) / Györgyi Mészáros. In: Hét. - Roč. 28, č. 41 (1983), s. 15.

Sziklay, František (Ferenc)(spisovateľ maďarský, učiteľ, 1883-1943) - údaje životopisné

249

A 4266

SZIKLAY, František. In: Slovenský biografický slovník. V. zväzok R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 413.

Sziklay, František (Ferenc)(spisovateľ maďarský, učiteľ, 1883-1943) - údaje biografické

250

TURCZEL, Lajos

Írói évfordulók 1993- ban. (Spisovateľské výročia v r. 1993) / Lajos Turczel. In: Mádach Naptár 1993. - (1992). - Bratislava : Madách, s. 98-100.

literatúra maďarská - Sziklay, František (Ferenc)

(spisovateľ maďarský, učiteľ, 1883-1943) - Zlatá Idka - rodisko - Košice - pôsobenie - zakladateľ vydavateľstva Kazinczy – profily

251

Rz 6002

Sziklay, František (Ferenc). In: A cseh/slovákiai magyar irodalom lexikona 1918-1995. (Lexikón maďarskej literatúry v Česko/Slovensku 1918-1995). - Bratislava : Madách-Pasionium, 1997. - S. 300-301.

Sziklay, František (Ferenc)(spisovateľ maďarský, učiteľ, 1883-1943) - údaje biografické

ŽARNOV

Literárne spracovanie

pozri záznam č.215 a

Literárne osobnosti

Michaelis, Juraj (Juraj Michal Kasai, Juraj Michaelis Cassai) – pedagóg, spisovateľ

- * 1640 Kamienka (okr. Stará Ľubovňa)
- + 14.3. resp. 3.10.1724 Wittenberg (Nemecko)

Základné vzdelanie získal v rodisku, od r. 1652 študoval v Žarnove (učiteľ Andrej Serarius), Novej Bani, Rajci. V rokoch 1662-66 bol domácim učiteľom v rodine Pongrácovcov v Liptovskej Ondrašovej, od r. 1668 pokračoval v štúdiách v Košiciach, Prešove, Wroclawe a vo Wittenbergu. R. 1712 dekan filozofickej fakulty vo Wittenbergu, r. 1724 venoval univerzite svoju knižnicu, ktorá sa stala základom dnešnej maďarskej (uhorskej) knižnice v Halle. Bol priateľom Daniela Krmana, ich vzájomná korešpondencia je nielen historiografickým prameňom, ale aj súčasťou barokovej vecnej prózy. Bol autorom niekoľkých filozofických prác, dizertácií a príležitostných gratulačných básní písaných po latinsky a nemecky.

252

A 4266

MICHAELIS, Juraj. In: Slovenský biografický slovník. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 168.

Michaelis, Juraj - údaje biografické

ŽDAŇA

Literárne osobnosti

Andraščík, Ján (Rusnák) – osvetový pracovník, spisovateľ

- * 11.8.1799 Lipovec (okr. Prešov)
- + 24.12.1853 Bardejov

Absolvoval gymnázium v Prešove, teologickú fakultu v Pešti. Od r. 1825 bol vychovávateľom v Ždani a v Gyöngzösi, od r. 1827 bol profesorom biskupského seminára v Košiciach, od r. 1832 katolícky farár v Bardejove. Bol spoluzakladateľom spolkov miernosti na východnom Slovensku, toto hnutie podporoval aj literárnou tvorbou, jeho veršovaná činohra Šenk palenčení (napísaná vo východoslovenskom nárečí) vzbudila ohlas medzi inteligenciou i ľuďom.

253

A 4266

ANDRAŠČÍK, Ján. In: Slovenský biografický slovník. I. zväzok A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 58.

Andraščík, Ján - údaje biografické

Szopkó, Guidó Ákos – poslucháč práva, spisovateľ

* 3.8.1887 Košice

+ ?

Bol poslucháčom práva. V tom období jeho rodina žila v Ždani. Napísal spoločenský román Erdekharc (Boj o záujmy). V košických novinách uverejnil viacero poviedok.

254

Rz 2243

HAMVAI KOVÁCS, Zsigmond. In: Kassai irók. - Košice : [s.n], 1907. - S. 291.

Szopkó, Guidó Ákos - údaje biografické stručné

MENNÝ REGISTER

(Zoznam mien s uvedením poradových čísiel,
bibliografických záznamov a strán,
na ktorých sa mená nachádzajú)

- Amrichová, Jana 21
Andraščík, Ján (Rusnák) s.78-79
Andrejčáková, J. 125
ar 46
Arany, János 225, 226
Attila s. 73
Bayer, József 135
Borovszky, Samu 25
Branický, Jozef 152
Brtáň, Rudo 138, 145
Bubenka, Eliáš s.7, s.8
Cassai, Juraj Michaelis s. 78
Ceglédy, Štefan (Ceglédi, Czeglédy)
s.44
Csanda, Sándor 176
Csontos, Vilmos 194
Czeglédy, Stefan s. 44
Čák – Trenčiansky, Matúš 151 – 156
Čiderová Marta 1, 1a, 66
Bartóky, Mariska s. 65
Batta, György 196
Bebeková, Kristína 222
Bičkoš, Ján 184
Dénes, György 8, 197
Dengezics 244 s. 73
Déryné-Széppataky, Róza 135, 136
Dienes, Adorján 37, 164, 216, 223
Dvořáková, Zdenka 2a
Eliáš, Štefan s. 56
Enyiczkei, Béla N. 206
Fábry, Zoltán s. 57-64
Faško, Eliáš s. 20, s.21
Fecsó, Pál 207
Feinerinus, Christophorus (Feiner) s.
65-66
Ferko, Milan 49, 88
Fircáková, Kamila 11, 27, 101, 114,
131
Fonód, Zoltán 68
Forbáth, Imre 199, 203, 204, 205
František Jozef I. 55
Fridrichovský, Jozef s.33, s.34
(g – f) 71, 116
Gál, Sándor 183, 192
Garaj, Ľudovít 85
Gedra, František 169
Gerda, Ján s.,42, s.43
Gilányi, Sándor 67, 201
Gordan (hačavský zbojník) 22, 23
Györy, Dezsö 198
Habovštiak, Anton 44
Halász, Peter 19, 24, 47, 90, 91,
241,242-245, s.14, s.31, s. 73
Hámorník, Š. s. 4
Hámrák, Pavol s.18
Hamvai Kovács, Zsigmond
(Žigmund) 99, 128, 211, 254 s. 66
Hanáková, Mária s. 5
Holicsová, Janka 75, 76 s. 28
Hollók, Imrich s. 10, s. 11
Hleba, Edmund 140
Hlovík, Ján s. 46
Horák, Karol 155
Horov, Pavol s.5, s.6
Horovčák, Pavol s. 5, s.6
Hornyánszky, Viktor 104
-hp- 97
Huska, Miroslav A. 36,43,45
Hviezdoslav, P.O 154
Hysko, Mieroslav s. 43
Chilová, Kamila 187
Chudík, Michal 172
Ilosvay (Selymes ?), Péter s. 71
Irnák s. 73

Izra (čarodejnica) 34,35
 Jabrocký, Pavol (Jabroczyk) s. 71
 Jacobsová, Cecília s.51-52
 Janota, Ľudovít 217, 224
 Jariabek, Viliam 147
 Jaroščáková, Kveta 63
 -JaV- 23
 Jesenský, Janko 134
 Jesenský, Miloš 89, 95, 96, 220, 221, 231
 Jiskra z Brandýsa, Jan 38, 39, 43
 jmp 222
 Jókai, Mór 50, 78
 Juhás, Ladislav 48, 230
 Juhász, Arpád (Schäffer) s. 34,35
 Karap, Ján 190
 Karol Róbert 156
 Kasai, Juraj Michal s. 78
 Kemény, Lajos 113
 Keszeli, Ferenc 232
 Ketzer, Karol 134
 Király, Péter 56
 Klestinai, László s. 52-53
 Kleštinský, Ladislav (László) s. 52-53
 Kloc, Janko 17
 Kočanová, Mária s.22
 Kočiš, G. J. 157, 160
 Kolivošková, Elena 21
 Kondrót, Vojtech 200
 Korotz, Georgius (Szepsinus, Szepsi) s. 35
 Kovács, Gyözö 175
 Kovács, Sándor Iván 115
 Kovács, Žigmund 238 s. 66
 Kövesdi, János 185
 Kozák, Jan 124,125, 126, 127
 Krasnovský, Blažej s.8
 Kraudyová, Margitka 75
 Krman, Daniel s. 78
 Kuzmík, Jozef 58, 105, 106, 111, 212
 Lacko, Matej (Szepsi Laczkó Máté) s.35, s. 36
 Ladislav (kráľ) 18, 19
 Landerer, František s. 34
 Lang, Adam Ján s. 42
 Lazar, Ervín 144
 Leňo, Andrej 122
 -lgo- 186
 Liba, Peter 154
 Linhardová, Alžbeta 127
 Liškay (zeman) 17
 Lórantffy, M. s. 35
 Löffler, Vojtech s. 57
 Lörinc, Gyula 188
 Lukács, Ján s. 36
 Macer, Gregor Ján (Szepsius) s. 37
 Mačingová, Božena 42,81
 Magyar, Zoltán 215 a
 Mácha, Karel Hynek 227, 228
 Marada, František 32, 60
 Marenčin, Andrej s. 40
 Marenčinová, Mária s. 12
 Martoncsik, Jozef Emanuel s. 24
 Martončík, Andrej s. 22
 Máté, László 219
 Mauková, Felicitas 65
 Mécs, Ladislav (László) s. 22, s.24, s.25
 Mertinko, Ján Albert s. 4
 Mészáros, Györgyi 248
 Mészáros, Ján s. 4
 Meškovci s.10
 Mihályi, Edmund (Ödön) 4,5,6, s.2
 Mihóková, Mária 29, 121, 162, 215
 Michaelis, Juraj s. 78
 Mládek, Vojtech 35 s.4, s. 5
 Monoslóy, Dezsö 69
 Móricz, Zsigmond 75-77 s. 28, s. 29
 (ms) 81
 Nagy, György s. 36
 Nagyovci s. 5
 Nešpor, Jaroslav 171
 Novák, Martin s. 29, s.30
 Nyáry, Štefan s. 37
 Očenáš, Ján 239

Očkai, Anton (Ocskay) s.3
 Olysói Gabányi, János 151, 166
 Pado, Juraj 10, 72
 Pallaghy, Vojtech (Béla) s. 11
 Pertes, Jozef Karol (Pertesz) s.18,s.19
 Petrlová, E. 158
 Petro, František 33, 165, 167, 168
 Petrovský, Karol 150
 Pilc, Gašpar s. 21
 Podbabiagorský, Adolf 240
 Podhradský, J. s.3
 Poliak, Ján 45
 Pongrác (veľmož) 17
 Popovič, Anton 137
 Radvan, Juraj 23
 Rak, Ján 209, 210
 Reguli Ernő 177
 Repčák, Jozef 62
 Rezník, Jaroslav 148, 178
 Rybárová, Kristína 89, 96, 231
 Sarneckký, Vilmos 94, s. 39
 Sas, Andor 227, 228
 Sauberer, Andreas 54
 Sedlák, Imrich 26, 139
 Sekey, Michal 18, 34, 38, 39,61
 Semanovci s.5
 Sepši-Čombor, Martin s. 37-39
 Serarius, Andrej s.78
 Schmotzerová, Katarína 81
 Schuster, Robert 82
 Schuster, Rudolf 79, 80, 82, 83
 Sidó, Zoltán 180
 Simkó, Tibor 40, 41
 Sincai, Gheorghe s. 56
 Sinkai, Juraj s.56
 Sirochman, Ernest 14
 Skalka, Ján s. 4, s.5
 Sonntag, Samuel 144
 Stibrányi, Gusztáv st. 22, 50, 92, 98,
 218, 237
 Stieber, Zdzislaw 57
 Stöhr, Leopoldus 54
 Strýčko-Čakanovský, A. 30
 Süle, Peter 93
 svätý Ladislav 18,19
 Szabó, Slavomír 2a
 Szalatnai, Rezső 84
 Szepesi Csombor, Márton s.37-39
 Szepesi Korocz, György s. 35
 Szepesi Laczkó, Máté s.35, s.36
 Szepsinus s. 35
 Szerday 236
 Sziklay, František (Ferenc) s. 76
 Szilvássy, J. 182
 Szinnyei, József 104, 174, 233, 234
 Szirmai, Vilmos (Sarneckzy) s. 39
 (Sz. J.) 189
 Szokolszky, Bartolomej s. 39, s.40
 Szopkó, Guidó Ákos s. 79
 Šidlo 2
 Štúr, Ľudovít 153
 Šumec, Ondrej 170
 Tamáš, Ladislav 229
 Tholdi (Ľudový hrdina) s. 71
 Tinódy, Sebestyén 69
 Tkáčiková, Eva 87
 Tompa, Mihály 24
 Török, Elemír 195
 Tóth, Géyza 208
 Tóth, László 191
 Tóth, Štefan s. 39
 Turczel, Lajos 250, 247
 Uhorskai, Pavel 87
 Ulman, István s. 36
 Varga, B. 182, 183
 Varga, Imre 4
 Veres, János 202
 Viskup, Peter 126
 Vojtko, Peter 146
 Záborský, Jonáš s. 47-51
 Zahumňanská, Mariška 1, 1a
 Zalabai, Zs. 193
 Zambor, Ján 16
 Zarembová, Rozália 246
 Zidrichovszky, Jozef s. 33, 34

PREDMETOVÝ REGISTER

(Zoznam abecedne zoradených predmetových hesiel, s uvedením strán alebo poradových čísiel bibliografických záznamov)

- biela pani turnianska 217, 220, 221, 222
Biela skala 39, 44, 47
bitka pri Rozhanovciach 151-156 s. 52
bratríci 39
Cigáni 224, 225, 226, 227, 230
cintoríny 190, 191, 192
Cukrová homoľa 242
Čertova skala 39, 47, s.14
Čertova stena 243
Čori hrad 74
Dengezicsova skala 244
Dni Szepsi Czombor Mártona s. 37
Dom Zoltána Fábryho 182-190
eposy satirické 225, 226
gejzír 30
hámre 79,80
Helenin prameň 94
hradná pani 167, 168
hrady 33,34,36,37,43, 45,74, 95, 151, 164-171, 216-222, 223-231
hry 155, 156
jaskyne 24, 90, 93
Jasovská skala 39, 44, 47
Jasovské glosy 56
Jasovské prepošstvo 55
jasovský kláštor 39, 48, 49, 55, 56
kaplnky 17,18
Kassai Újság s. 34
katalógy knižničné 189
klebietky 1 a
knižnica Z. Fábryho 183, 188, 189
kódex latinský rukopisný 56
košíkari 60
kroniky maďarské s. 3
kuruci 78
Mníchova diera 90, 93
mnísi 48
Moldavská jaskyňa 93
mor 17
múzeum literárne s. 57
Nadácia Zoltána Fábryho 180, s. 57
náhrobky 190, 191, 192, s. 57
nárečia 1, 1a, 57 s. 79
Nemci medzevskí 82, 83
pamätný dom s. 57
partizáni 246
pásma literárno-dramatické 79, 80, 81, 83
Petöfi Sándor (partizánska skupina) 246
pletky 1 a
poézia 2, 8, 30, 40, 41, 54, 55, 72, 73, 94, 120, 153, 154, 193-205, 207, 209, 210, 225, 226, 227, 228
poklady 245
poľovníctvo 172
povesti 2a, 18, 19, 22, 23, 24, 34, 36, 37, 38, 39, 43, 44, 45, 47, 49, 61, 74, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 95, 96, 97, 151, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 215a, 216, 217, 218, 220, 221, 222, 223, 224, 229, 231, 237, 238, 240-245, s. 14, s. 31, s. 73
poviedky 1a, 3, 17, 32, 60, 75, 77, 134, 163, 172, 206, 208
povstanie Františka Rákocziho II. 17, 78
Prameň kráľa Ladislava 19
pramene vodné 19, 91, 94, 95, 96, s. 31
premonštráti 48
relácie rozhlasové 79, 80, 81, 82, 83
relácie televízne 74,
Renaissance Könyvtár s. 34

romány 76, 78, 124, 152, 246
Rómovia pozri Cigáni
rozprávania ľudové 22, 23
samotok tokajský s. 36
seriály televízne 125, 126, 127
Slovenské národné povstanie 81,
219, 246
Slovenské učené tovarišstvo s. 33
stĺpy pamätne s. 38
tabule pamätne s. 22, s. 24, s. 36,
s. 38, 48, s. 57

testament Z. Fábryho 192
Tintafözö (jaskyňa) 90
tokajský vinič s. 36
Trať družby 72
turnianska biela pani 95
Varnai atrament (skalný útvar) 93
víno tokajské s. 36
vojna druhá svetová 82, 83
Východoslovenské železiarne 3
výpravcovia 73
zbojníctvo 22, 23

GEOGRAFICKÝ REGISTER

(Zoznam abecedne zoradených geografických názvov,
s uvedením poradových čísiel záznamov a strán)

- Abov 1, 1a
Bačkovík 2
Bankov (kaplnka) 17
Bánovce nad Ondavou s. 5
Bardejov s.20, s.39, s. 79
Beniakovce 2 a
Bočiar 3
Bodva 18
Bohdanovce s.2, s.3, s.45
Boliarov s.3
Borša 232
Brezovica pod Torysou s.20
Bukovec 8
Bunkovce s.8
Buzica 9-13, 215 a, s.4
Bystré nad Topľou s.12
Csengö Barlang (jaskyňa)
Čaňa s.5, s.6
Čečejevce s.6
Dargovský priesmyk 172
Debraď 18, 19, 215a
Dobšiná s.21
Drienovec 91, 215a, s. 31
Drienovské kúpele 91, s.31
Družstevná pri Hornáde s. 7, s.8
Dubovica s.20
Dvorníky 215 a
Ďurkov 1a
Fričovce s.22, s.23
Gemery 75, 84, 85
Hačava 22, 23, 215 a
Háj 24, 215 a
Hájska dolina 215 a
Haniska s. 10,11
Herľany 1a, s.11, s.12
Host'ovce 215a, s.12
Hrachovo s.8
Hrhov s.66
Hrišovce s.4
Hrochoť s.8
Humenné s. 21
Chmeľov s.12
Chrastné s. 12
Izra 169, s.13
Janík 215a
Jasov 71, 215a, s. 14-20, s. 24
Jasovský hrad 37, 43, 45
Kalša 57
Kamenica 1a
Kamienka s.78
Kecerovské Pekľany s.20. s.21
Kerekhegy 169
Kežmarok 232, s.21, s.37, s.46, s.47
Kladzany s.46
Kluknava s. 18
Kokšov Bakša 21
Kostoľany s.22-25
Košice 17, 45, 135, 136, 215a, 232
s.10, s.11, s.18, s.20, s.21, s.24, s.35,
s.39, s. 40, s. 42, s.44, s.52, s. 65, s.66,
s.76, s.78, s.79
Košická hora 156
KrKrasokovo s.8
Kráľovský Chlmec s.24
Kysak s.25
Lastovce s.39
Leles s.18
Lemešany s.2
Levoča 232, s.18
Lipovec 1a
Liptovská Ondrašová s.78
Lubica s.29
Malá Ida 74
Malá Vieska 61
Markušovce s.21
Medzev 17, 50, 215a, s. 26-30

Michalovce s.5
 Milhošť s.30
 Modrý Kameň s.12
 Mokrance 215a
 Moldava nad Bodvou 50, 215a,
 s.31-40
 Moravany s.5
 Muránsky hrad 45
 Myslava s.8
 Nižná Myšľa s.40
 Nižná Šebastová 57
 Nižný Medzev s.2
 Nižný Skálnik s.8
 Nováčany s.41-42
 Obišovce s. 42
 Opiná 125, 127
 Ožďany s. 46
 Paňovce 125, 127
 Poprad (Spišská Sobota) s. 29
 Péder 215a
 Perín – Chým s.44
 Plešivec 232
 Ploské s. 45
 Podolíneč 232 s.18
 Poproč 215a
 Pozdišovce s. 47
 Predná holica (chata) 246
 Prešov 232, s.8, s.12, s.40, s.42,
 s.43, s.45, s.46, s. 47, s.78, s.79
 Radvaň s.8
 Radvanovce s.12, s.40
 Rankovce s.45-49
 Rešica 215a
 Rozhanovce 148, s.50-53
 Rožňava 44, 232, s.10, s.11, s.18,
 s.28
 Rudník 125, 127, 215a, 246
 Ružín 163
 Sabinov s.18
 Sečovce 2, 30
 Selce s.8
 Slanec 1a, 33, 36, s.53-55
 Slanecký hrad s.53-55
 Slanské vrchy 172
 Slivník s. 39
 Sobrance s.8
 Sokoľany 61
 Solivar s.22, s.23, s.39
 Spišská Nová Ves 232
 Spišské Podhradie s.21
 Spišské Vlasy s.4
 Stropkov 154
 Svätý Kríž 8
 Svidník s. 40
 Svinica 1a, s.55-56
 Šarišský hrad 45
 Štós 50, 215a, s.56-64
 Telkibánya s. 37
 Tepličany 61
 Tesárske Mlyňany s.8
 Toporec 232
 Trstené pri Hornáde s.64
 Turňa nad Bodvou 18, 50, 215 a,
 s.10, s.11, s. 64-66
 Turnianska Nová Ves 215 a
 Turnianska župa 215 a
 Turniansky hrad 95, 216, 217, 218, 219,
 220, 221, 222
 Vajkovce 156
 Včeláre 215a
 Veľká Ida 223-231, 232
 Veľké Kapušany s. 24
 Veľký Šariš s. 21
 Vranov nad Topľou 44, s.37
 Vtáčkovce 236
 Vysoké Tatry 232
 Vyšná Hutka s.4, s.72
 Vyšný Klatov 246, s.72
 Vyšný Orlík s.12
 Zádiel 215 a
 Zádielska dolina 18, 50, 215a, s.73-75
 Zádielske Dvorníky 239
 Zlatá Idka s. 76-77
 Žakarovce s.4
 Žarnov 215a, s. 78
 Ždaňa s.78-79, Župčany s.47

POUŽITÁ LITERATÚRA

BIBLIOGRAFICKÉ ročenky okresu Košice-vidiek 1969-1992

HAMVAI KOVÁCS, Zsigmond : Kassai írók.
Kassa, 1907. 297+ 9 s.

HUDÁKOVÁ-ŠTURDÍKOVÁ, Marta: Slovacikálni autori vo fondoch
Univerzitetnej knižnice
v Bratislave. H-L.
Bratislava, UK 1982.

Ing. Rudolf Schuster, CSc. Výberová personálna bibliografia. Zostavila
Zuzana Illéšová
Košice, VKJB 1997.

LITERATÚRA 1945-1961. 1-4 zv. Zostavila Kamila Fircáková.
Košice, ŠVK 1972.

KOČIŠ, G.J.: Rozhanovce v kultúrnych dejinách Slovenska.
Rozhanovce, Obecný úrad 1994.

KUZMÍK, Jozef: Slovník autorov slovenských a so slovenskými vzťahmi za
humanizmu.
Martin, Matica slovenská 1976. 2 zv.

MIHÓKOVÁ, Mária: Slovník košických osobností 1848-1918.
Košice, ŠVK 1995. 532 s.

NOVÉ obzory. Spoločenskovedný zborník východného Slovenska.
Košice, Východoslovenské vydavateľstvo pre Múzeum Slovenskej republiky
rád v Prešove.

A Pallas Nagy lexikona.
Budapest, 1893-1900.

Regionálna databáza
okresu Košice-vidiek (okolie)

RIZNER, Ľudovít V. :Bibliografia písomníctva slovenského.
Turčiansky Sv. Martin, 1929-1934.

SEDLÁK, Imrich: Z literárneho života východného Slovenska.
Košice, KNVL 1960. 110 s.

SLOVENSKÝ biografický slovník (od roku 833 do roku 1990)
Martin, Matica slovenská 1986-1994. 6 zv.

SPISOVATELIA Rožňavského okresu I.
Zostavila: Hedviga Bečková.
Rožňava, Gemerská knižnica 1997.

SZINNYEI, József: Magyar írók élete és munkái, 1-14.
Budapest, Hornyánszky Viktor 1891 – 1913.

ŠTURDÍKOVÁ, Marta: Slovacikálni autori vo fondoch Univerzitetnej
knižnice
v Bratislave. A-G.
Bratislava, UK 1977

ÚDOLIE BODVY – Bódvavölgye
(regionálne noviny)

VARGA, Imrich: Pohľad do histórie obcí okresu Košice-vidiek.
Košice, MOSS 1995. 209 s.

Obálka: Hrad Turňa. Podľa ocel'orytu L. Rohbocka z r. 1856

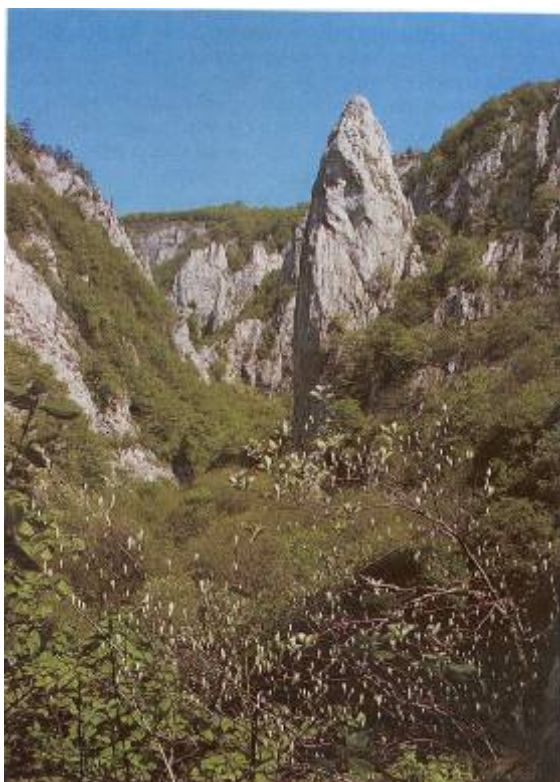
Náhrobok Zoltána Fábryho na cintoríne v Štóse. Autorom busty je V. Löffler.

Pamätná izba
Zoltána Fábryho.

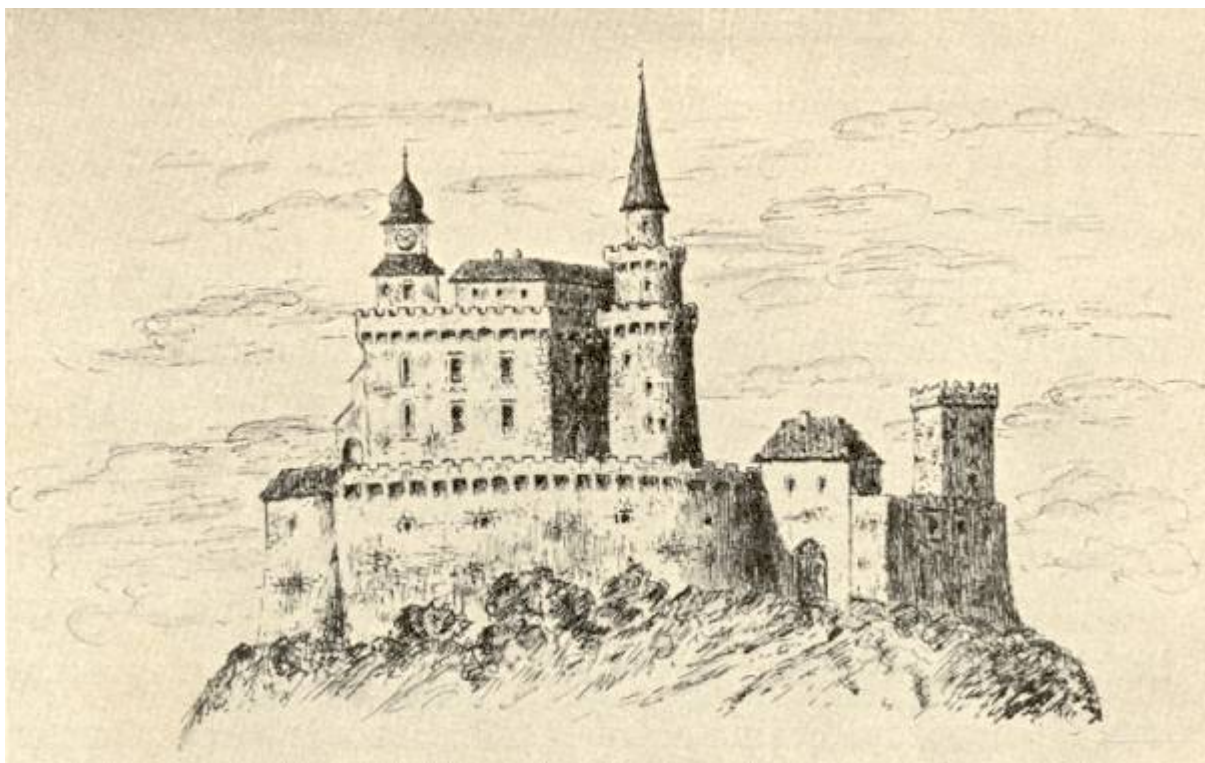

Jasov - Pohľad na kláštor z Jasovskej skaly.

Zádielska dolina,
uprostred Cukrová homoľa.

Hrad Slanec. Rekonštruovaný pohľad.

Hrad Turňa. Podľa starého avarelu.

Bitka u Rozhanoviec

Historická smutnosť

vo vierdich dejstvách. *

Osoby.

Karol Robert, od jednej stránky uznávaný kráľ uhorský.
Katib Francúzsky, hlava stránky Karlovi protivnej
na severo-západe.

Nadislav Amédouvič, hlava stránky Karlovi odpornej
na severo-výchođe.

Amedeo, veliteľ na Sibirskom zámku, predi klasu
ni faktor medzi odporcami Karlovými.

Peter Petrovič Peseunich, Ľupan semlinský a ungský
Guda, jeho mladá žena.

Dorocea, jej spoločníca.
~~Peter Petrovič Peseunich, jeho žena a Ľupan semlinský~~
Čebasian, jeho syn.

* J. Záborského Básne dramatické. Vydal Jozef V. Lidovín
Pešti 1865.

OBSAH

Namiesto úvodu	
Abov	1
Bačkovík	1
Beniakovce.....	2
Bočiar	2
Bohdanovce	2
Boliarov	3
Bukovec	4
Buzica	4
Čaňa	5
Čečejevce	6
Dehrad'	7
Drienovec	7
Družstevná pri Hornáde	7
Ďurkov	8
Hačava	9
Háj	9
Haniska	10
Herľany	11
Host'ovce	12
Chrastné	12
Izra	13
Janík	13
Jasov	14
Kalša	20
Kamenica	20
Kecerovské Pekľany	20
Kokšov-Bakša	21
Kostoľany	22
Kysak	25
Lipovec.....	26
Malá Ida	26
Medzev	26
Milhost'	30
Mokranc.....	30
Moldava nad Bodvou	31
Nižná Myšľa	40

Nováčany.....	41
Obišovce	42
Opiná	44
Paňovce.....	44
Péder	44
Perín-Chým	44
Ploské	45
Poproč	45
Rankovce	45
Rešica	50
Rozhanovce	50
Rudník	53
Ružín	53
Slanec-Slanecký hrad	53
Slanské vrchy	55
Svinica	55
Štós	56
Trstené pri Hornáde	64
Turňa nad Bodvou	64
Turnianska Nová Ves	67
Turnianska župa	67
Turniansky hrad	67
Včeláre	69
Veľká Ida	69
Vtáčkovce	72
Vyšná Hutka	72
Vyšný Klatov	72
Zádiel	72
Zádielska dolina	73
Zlatá Idka	76
Žarnov	78
Ždaňa	78

Menný register	80-82
Predmetový register	83-84
Geografický register	85-86
Použitá literatúra	87-88
Obrázkové prílohy	89-92

MDT 016 (437.671) : 885.4 : 894.511

LITERÁRNY MIESTOPIS
okolía Košíc

Autor: Elena KOLIVOŠKOVÁ

Vydala: Verejná knižnica Jána Bocatia Košice

Technický redaktor: PhDr. Jana Amrichová

Zodpovedný redaktor: PhDr. Klára Kernerová

Prepis a úprava: Viera Kútina, Ing. Iveta Lešková

Náklad: 300

Počet strán: 92

ISBN 80 - 88687- 20 - 9